

„Laste lapsusesed Minu juurde tulla, ja ärge teelate

neid mitte, sest niisuguste pävalt on taemariit. Smt. 18, 16.

Laste
 Sõber elu teel.

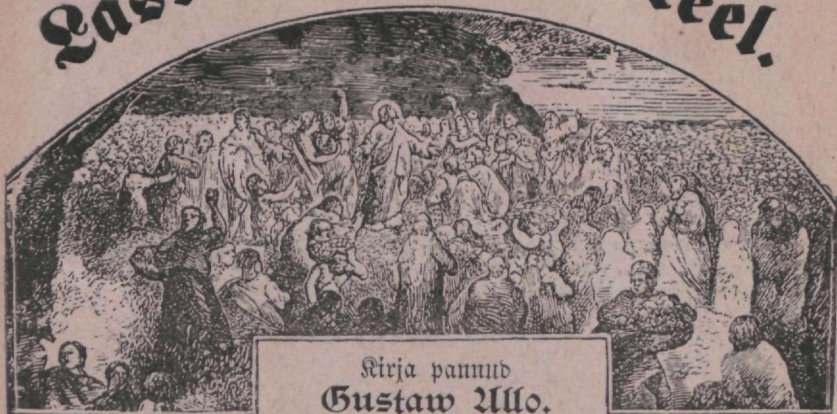
Sündinud loud
 ja

õpetlikud jutud lastele.

Ja waata, heal taewast lilled: „Seejuane on Minu armas Poeg, kellest Muul hea meel on.“

Gaste sõber elu teel.

Kirja pannud
Gustaw Allo.

Uga kui Tema rahvast nägi, läks Tema üles ühe mäe peale, ja kui Ta sai maha istunud, tulid Tema jüngrid tema juure. Uga Tema tegi oma suu lahti, õpetas neid ja ütles: Ondsad need, jne. (Matt. 4, 25; 5, 1—14).

H. Laakmanni
trükk. kingit. 1916

98 pildiga.

Esimene jagu.

Эстляндская Евангелическо-Лютеранская Консисто́рія симъ
удосто́вряетъ, что къ печатанію этой книги со стороны сей
Консисто́ріи препятствій не имѣется.

Ревель, Вышгородъ, 13-го мая 1902 г.

№ 658.

Вице-Президентъ,
Генераль-Суперъ-Интендентъ: Л. Гершельманъ.

за Секретаря: К. Зигель.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 25 іюня 1902 г.

Печатано въ типографіи Г. Флауръ. Ревель, Серебряная № 6.

Mina olen hea karjane, hea karjane jätab oma elu lam-

maste pärast: aga palgaline põgeneb ära. (Joan. 10, 11—12.)

„Inimese Poeg on tulnud otsima ja ändsaks tegema, mis äradunud on.“
Lut. 19. 10.

Misjugune tuimene teie seast on, kellel sada lammas on, ja kui ta ühe neist ära kaotab, ei ta jäta need üheksakümmend peale üheksa kõrbe, ja ei ta lähe selle järel, mis on ära kadunud, kuni ta seda leiab? Ja kui ta saab leidnud, siis paneb tema seda oma õlade peale rõõmuga. Ja kui tema koju saab, siis kutsub ta kogu sõbrad ja naabred, ja ütleb neile: Olge Minuga rõõmsad, sest Ma olen leidnud oma lamba, mis oli ära kadunud. (Lut. 15, 4—6.)

Jes. 53, 3.

Karistus oli Tema peal.

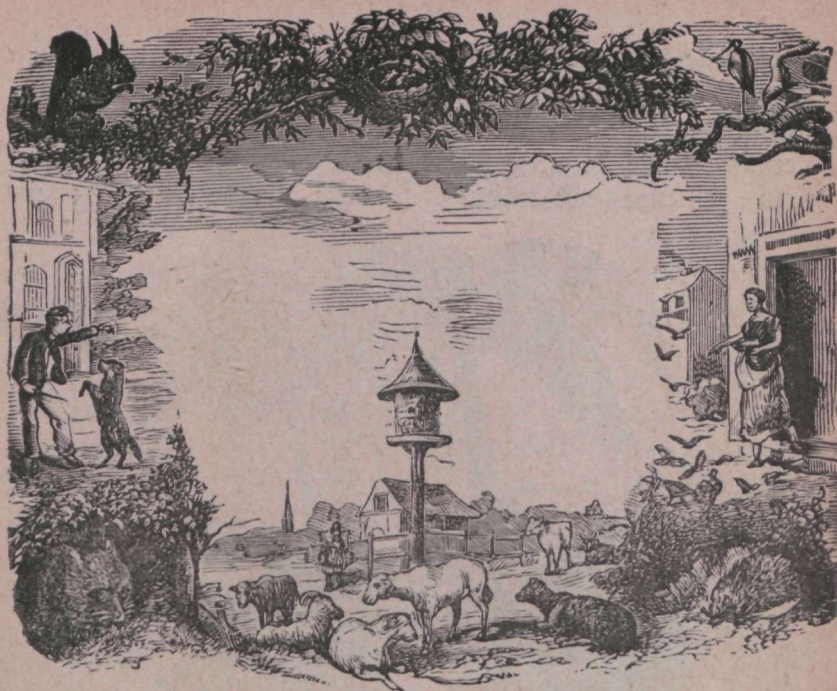
Laps! kas armastad sina Münd?

Seda olen Mäina sinu eest teinud!

Waata, see on Jumala Tall, kes maailma
patu ära kannab! Joan. 1, 29.

Armas Jeesus, armastaja!
Kallis Ünnistegija!
Suurest armust kannatada,
Wõtsid raske waewaga?
Mu heaks tappa-lammaš olid,
Pibid surma minema;
Kõik maailma pattud tulid
Maksma oma iwerega.

Gestšõna.

Armsjad lapsed! Siin astub esimest korda teie ette üks väikene raamat, nimelt: „Laste sõber elu teel.“ Jah, teile, armsjad lapsed, on üht head ja tõsist sõbra tarwis, kes teid võib elu teele juhataada. Aga kes on siis teie sõber? Kes võib teid elu teele juhataada? Kas see raamat, mis siin teie ette astub? — Oh ei! See oleks küll väga vähe olema, kui teil muid juhatajaid enam ei oleks. Aga kes on siis teie juhataja ja sõber? — Kõige esmalt teie omad wanemad, teie armas isa ja ema; need on esimesed teie ihu ja hinge armastajad. Sellepärast peate, armsjad lapsed, nende sõna kuulma, neid armastama, neid auustama ja nende poole hoidma; sest nemad on Jumal-

last teile wanemaks antud, nemad kandwad jumaliku auu-
krooni teie kaswatamise pärast oma peas. Ei ükski muu
lihalik inimene teid nii ei armasta, kui teie isa ja ema;
ei ükski pole ka nii palju waewa teie kaswatamise, teie
elu ja õnne eest näinud, kui teie omad wanemad; ei

ükski ka nii palju head teile ei soowi, kui teie wanemad.
Selle eest on siis teie kord ja kohus, nii kui apostel
ütleb: „Lapsed, kuulge oma wanemate sõna Issanda sees;
sest see on õige. Auusta oma isa ja ema, see on esi-
mene käsü sõna tõutusega: et sinu käsi võiks hästi käija,
ja sina võiksid kaua elada maa peal.“ (Ewej. 6, 1—3.)

Sinu wanemate järgmised sõbrad on, kes ka teid armastavad, — jumalakartlikud inimesed. Nende seas on siis õpetajad, koolitajad, koguduse wanemad, lugejad, ja kõik tõsised ristii-inimesed, kes pattu wihkawad ja Jumalat üle kõige asjade armastavad, — nemad soovivad ka teile ihu ja hinge poolest palju head. Nemad ei taha teile mitte kurja ega paha soovida, waid nende rõõm on, et nemad teid elu teele wõiksid juhata. Ka see raamat on sellepärast kirjutatud, et ta teid wõiks mõnes asjas juhata, head nõuu ja õpetust anda, teid rõõmusestada, Jumala armu ja Tema armastust silmade ette maalida, mis meie kõige ülem ja kallim wara siin maailmas on. Siit seest ja leiad hulga häid piltisid, sündinud lugusid ja mõnda muud.

Uga teie kõige suurem sõber ja armastaja on Jeesus. Jeesus on iga inimest lunastanud, tema eest kannatanud ja surunud; Ta on ka lapsed lunastanud, neid patust ja surmast peastanud ja neile õnnistuse ukseid lahti teinud. Tema ütles: „Laske lapsukesed Minu juure tulla, ja ärge keelake neid mitte, sest niisuguste pärast on Jumala riik.“ (Luk. 18, 16.)

Sellepärast olgem head lapsed, sõnakuulelikud, hoidkem Tema poole, tulgem Tema juure, elagem Tema armastuses ja oja saamises, siis on taewa riik ja õnnistus Teie pärast. Kõige enam armastab Jeesus häid lapsi ja nendel on sellefinatse ja tulewa elu tõutused.

Wiisil: Oh wõitlejad, et käige peale. 141.

Küll õndsad on need wäiksed lapsed kes Jeesust noorelt teenivad! Nad on kui Paradiisi õied kui nemad wagasti elawad: Siis inglid neid siin warjavad Ja Jesu käed neid hoiawad.

Kui tuleb surma tunnikene Siis lahkuwad nad õndsaste, Ja nende õnnis hingekene Saab rõõmu taewas rohkest. See-pärast armsad lapsed nüüd Oh nõudke taga taewa hüüd!

mf Solo

Laulgem, lapsed!

Koor

1. Tulgem lapsed, wõtkem laulda, Laulgem kõigest hingest, wäest, Laulu heal on
 2. Tulgem lapsed, wõtkem laulda, Laulgem to-du wälja peal: Mis on i-lu-

Solo

1. ar-mas kuulda, Kui see tu-leb sü-da-mest. Kuul-gem kui-das
 2. sam küll kuulda, Kui üks kau-nis lau-lu heal! Ing- lid laul-wad

Koor

1. sin-nud laulwad, D=ma Loojat kii-da-wad, Lil=led pi=sar=
 2. kolmford pü-ha Sessel, kes auu-jär=je peal, Ja kõit ünd=sad

1. silmil kuulwad Ja end põlwit hei-dawad. Sest laulgem lapsed kõigest wäest,
 2. silmil ma-ha Heitwad te-ma et-te seal. Jah

kõigest wäest ja sü-damest Auu kii-tus kõr=gel? S==jal'.

2. Jesuse Kristuse sündimine.

Ja ingel ütles neile: „Ärge kartke! sest waata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõige rahwale peab saama. Sest teile on täna Daweti linnas Õnnistegija sündinud, kes on Issand Kristus. Ja see olgu teile täheks: teie

Karjastel Jesuse sündimise juures :

leiate lapse mähitud ja sündimise magawat.“ Ja äkitselt oli ingliliga taewa sõjawäe hulk, need kiitsid Jumalat ja ütlesid: „Muud olgu Jumalale kõrges, ja maa peal rahu, inimestest hea meel.“ Ja see sündis, kui inglid nende

juurest said ära läinud taewa, siis ütlesid karjatsed üksteise wastu: Et läki nüüd Betlema, ja waadake seda asja, mis on sündinud, mis Issand meile on teada annud. Ja nemad tulid rutuste ja leidsid Maria ja Joosepi, ja lapsute se sôimes magawat." (Luk. 2, 8—16.)

Witjil: Oh Jeesus, Kristus tule Sa.

Sa kallis Jõulu lapsuke, Mei' hinge peigmees Jeesuke! Oh ole terve tulemast, Mei' õnneks ilma sündimast!

Su sôime juures seisame, Sû ette maha heidame: Sind täname nüüd südamest, Et tulid maha taewa seest!

Su sündimine jaadab tõest Kõik kurbtust meite sündamest; Oh ime magusti rõõmustust, Mis saame täna Sinu käest.

Oh hõiska nüüd mu jüda sees, Ja täna lauldes Looja ees: Su püha Issa kinkis sull, Mis kõige kallim ohwri Tall!

3. Röömsad Jõulu sõnumid.

staw on see sõna, ja kõigile wastu wõtmise wäärt, et Kristus Jeesus maailma jisse on tulnud, patuõid õndsaks tegema.

(Tim. 1, 15.)

Wiisil: Ma kiitlen ükspäinits neist wertsest
haawust.

h tere ja, taewast nüüd õnnistud
õhtu! Mei' kiituse lauluga tuleme
kokku; Kõik majad ja südamed wal-
gustad Sina, Su'ft tundwad nüüd
rõõmu, nii noor kui ka wana.:;

Suur Issa on taewast nüüd
Boega meil annud, Ja Teda Bet-
lemmas seal sõimesse pannud: Oh
ime ja auulik on küll Tema suur
töö! Nüüd sellega lõppes see pime-
dus ja öö. :;

Nüüd Jesus mei' Jõulu-and kõigele annab Küll
õndsust, auu, elu; ja igawest kannab Meid taewa, kus
Jõulud meil igawest jääwad, Kus filmad meil alati Je-
sust seal näewad.:;

Laulja Linnuke I jägu nr. 109.

4. Õnnelik perekond.

tti sauna Hans oli üks auus ja jumala-
kartlik mees, oma ameti poolest mõisa
karjane. Tema abikaasa Leenu oli üks
õiglane, waga, alandlik ja hea süda-
mega naesterahwas, iseäranis tuline
Issanda armastaja. Jumal oli neile wiis last annud, keda
nad Jumala kartuses kaswatafid. Nende elu oli üks palwe elu.

Omad lapsed õpetasid nad juba aegjaste lugema, laulma ja ka palwet tegema. Igal söömaajal pidid lapsed sööma palwet lugema, niisama ka õhtul ja homikul. Et isa alati mõisa teenistuses oli, oma lastest kaugel ära elas, — siis oli laste kasvatamine enamiste ema hooleks. Wähemad lapsed ei saanud palju oma isat nähagi, sest et ta õhtu hilja tuli ja homiku wara jälle ära läks. Sellepärast nägid lapsed oma isa väga arwa, wahel nagu külalist. Kui ta kodu tuli, lapsed teda nägid, — siis ta tegi alati neile suurt rõõmu. Kõige enam ootasid suuri pühasid, iseäranis Jõulusid, siis oli isa ikka kodu ja tegi neile ilusat Jõulu-puud. Palju kingitust küll saada ei olnud, aga sell õhtul, kui isa tuli, — tõi ta ikka oma selja peal kandes Jõulu-puu kodu. Siis pidi ka ingel tulema ja Jõulu ukse lahti tegema. Ema rääkis ja seletas juba ammu enne Jõulut oma lastele, kui kallid Jõulu pühad olla. Nad olla nii kallid ja armsad, et sell öösel ei pidada rohigi kaswama, ega ka mingit tööd tehtama. Pühad inglid pidada sell öösel kõik tegewusel olema;

Otti saana Hans Jõulu-õhtul jõulupuuga

üks ingel, keda nad filmaga ei või näha, — olla ka nende toas ja nende seltsis.

Enne kui isa Jõulu-puuga kodu tuli, panid lapsed endid puhtaste riidesse, puhastasid toa, pühkisid kõik nurgad ja ema ütles: „Kõik kohad peavad puhtad olema! Ka südamest peab wana hapu-taigen wälja pühitud saama.“ (1 Kor. 5, 7.)

Kui kõik asjad korra peal olivad, siis pandi Jõulu-puu põlema, lapsed laulsivad kui inglid, ijaaranis wäike Miina, kes oma laulu heale ja iludusega üle teiste oli. Isa pidas kõnet, rääkis Jõulu lapsest Jeesusest ja siis jäid kõik palvesse. Peale selle jägati lastele kinkisid, nii kuidas nende wäike jõud kandis. Ka lapsed ei unustanud oma wanemaid, ühel oli üks, teisel teine asi, ja wäikene Miina pidas kõige enam isa eest hoolt.

Kõik perekond oli sell õhtul õnnega täidetud, iga ühe pale ja filmad hiilgasiwad armastusest. Püha tõidus täitis nende hinged ja südamed; nad lugesid ja laulsid läbi ööd. Keegi ei raatsinud magama heita; igaüks tahtis Jõulu õnnistust näha saada. Nad käisid öösel loomasid söötmas, wiisid neile soola ja leiba ja andsid neile häid heinu. Kui loomad söödetud olid, siis hakasiwad ka ise sööma. Lauale toodi mitmesuguseid roogasid, nagu Jõuluks ikka igal poolel paremaid juu-täisi muretsetakse. Homiku läksiwad ema ja suuremad lapsed kirikusse, wähemad jäid kodu. Isa läks jälle, nagu ikka, — mõisa teenistusesse, pidi lastest lahkuma, kelle pärast nad kurwad olid. Aga mis sest wiga, nad olivad waimus ühendatud; lapsed mõtlesid isa peale, palusiwad tema eest ja soovisiwad, et Jõulu ingel ja Jeesus ikka isa ja ema juures oleks.

Nüüd on see perekond juba üle 10 aastat mulla all, wanemad ja lapsed; nad läksid üks üheteise järel siit kurjast maailmast ära. Nad on nüüd seda nägemas, mis

nad uskus nõudsid. Pühad inglid, mis teenistuseks on wälja läkitud, — kandsid neid rahu ja röömu sisse. (Ebr. 1, 14. Luf. 16, 22).

Armsad lapsed! Ka mina soowiksin teile südamest, et ka teie juures oleks üks niisugune armastus oma wanemate ja Jესuse wastu, nagu Dtti sauna lastel oli. Siis on tõeste Jესuse õnnistus teie juures.

5. Waga ema oma lastega palwe tundis.

Ühe laewakapteni abikaasa, kes Baltimoris elas, — pühitsetes oma elu, oma maja Jumalale ja kogus igapäew homiku, lõuna ja õhtu omad lapsed kokku palwele, niihästi siis, kui ta uskmata mees kodu, kui ka siis, millal ta mere peal oli. Kui mees mere peal kanges öö tormides surma hädas oli, siis tuli ema jagedaste oma lastega palweesse ja palusid, et Jumal teda hoiaks. Nemad elasid kui risti-inimesed ja teadsid, et Jumal on nende ligi. Nad palusid kõige asjade eest, kiitsid ja tänasid teda, ja rääkisid kõik, mis neil ihu ja hinge poolest tarwis oli, kui ka seda, et Jumal oma riiki wälja lautaks, armuõpetust lajeks wägewaste kuulutada, paganaid walgustaks, ristirahwast, kes pattude sees surnud kombel elawad, — üles ärataks ja ise pea oma lapsi tuleks kodu wiima. Oh kui armsad on niisugused palwed Jumala ees! Ta waatab armu filmaga taewast niisuguste hingede peale; Ta õnnistab neid ihu ja hinge poolest.

Sellepärast on palwe tunnid ühed õnnistatud tunnid, kus ja waimus wiibid, Jumalaga kõneled, Tema süga-

wused läbi uurid, omaksetega koos oled, teises maailma ääres ehk hana põhjas käid, olgu küll, et su isa, ema, wennad, õed, sugulased ja lapsed juba amugi hana rahus hingawad. Nende naud on kui inglite naud ja nad käiwad palwes kõik su waimu filmade eest läbi.

Meie kapteni abikaasa oma lastega uskus kindlaste, et Jumal ta palwed mehe pärast wististe kuuleb, ja omal ajal tõeks teeb, mis nad on uskus palunud, lootnud ja igatsenud.

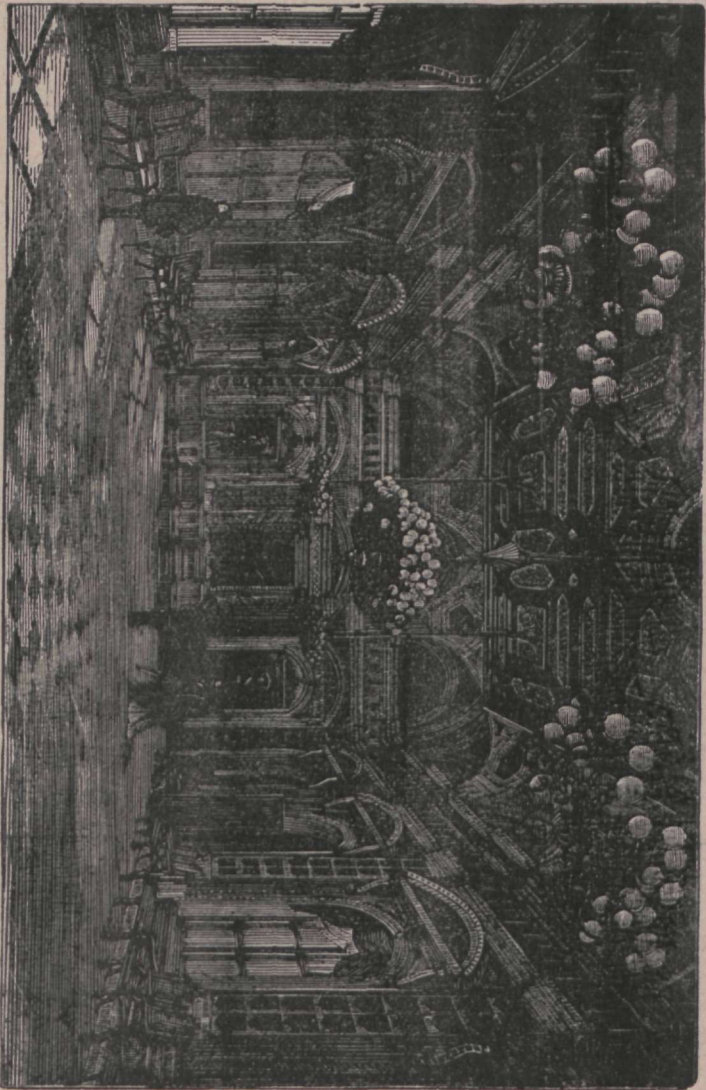
Nastad läksiwad mööda, lapsed kaswasiwad suureks, ema jäi wanaks; aga isa jäi ikka weel usmata meele sisse. Lapsed olid juba sellepärast mitu korda mures ja tahtsüd nagu usku kautada; aga ema, kes uskus kindel oli, — finnitas ka lapsi ja ütles: „Jumal on ütelnud, kes usub, loodab, palub, — see saab. Meie kord on uskuda, loota, igatseda ja paluda, — küll siis Jumal ise teab, millas see paras aeg on teda surmast peasta.“

Sja oli laewa peal haigeks jäänud, nii et ta pidi omast ametist lahkuma ja kodu tulema. Oma haiguse ajal, enne kui ta kodu jõudis, — oli ta palju kannatada saanud. Wana sõna ütleb: „Kus häda kõige suurem, seal on Jumal kõige ligemal.“ Nii oli ka meie kapteniga lugu. Ta sai ikka enam ja enam Jumala ligemale; tale hakkas läbi pimeduse ikka enam ja enam walgus paistma; ta sai wiimaks uskuda ja Jesusest Kristusest usu kättega finni hakata; ta sai pattude andeksandmise armu ja Jumala lapse tunnistust südamesse. Oh kuidas ema ja lapsed selle suure õnne üle rõõmustasid, et nende armas isa, kelle pärast nad nii kaua olid palunud, — on peastetud ja teise meele ja mõtte sisse tulnud! Neil oli rõõm, et Jumal oli nende palwete peale wastanud ja nende hinge igatsemisest tõeks teinud.

Jah, armsad lapsed! Paluge ka teie Jumalat ja hülidke oma Issanda Jeesuse Kristuse nime appi. Laste palvetel on suured tõutused; laste palwete ja usu läbi on Jumal palju imet teinud.

Waga ema oma lastega rohu aedas palwel.

His funinglit' foal.

6. Lapse laul emale.

Ees on mulle armjam veel
Kui mu kallis, armas ema?
Seft mu wäite rumal meel
Ei wõi mõista, mis kõik tema:
Tunneb oma südames,
Palub mu eest hinge jees.

Ma ta süles rõõmjaste
Istun, mängin, laulan, hõiskan;
Ümber kaela hellaste

Kallistades kinni halkan.
Ja head nõuu ka küsin ma,
Omad asjad näitan ka.

Oh mu kallis emake
Hoia mind, ja ära tüdi!

Kasvata mind targaste,
Siis ei ole waew sull tühi!
Küll ja pärast rõõmu saad
Kui mu auusad elu näed.
Minu ihu, hing ja waim
On su hoole alla antud;

Sellepäraſt ſinu wõim
On mu üle warjuks pandud.
Sa wõid mind ka õnnista
Taewa waſtu walmista.

Muu ma annan ſulle ka
Oh mu kallis, armas ema!
Mis ma pean ütlemä:
Sina oled minu oma!
Sumal kinkis minule
Sind, mu kallis emake!

7. Ära ekſinud lapsed ja karu.

Kest-Asia Weneriikis, ühe juure metsa ääres elasid mõned talupojad. Nad olivad alles mõne aasta eest jenna elama asunud, aega mööda üht jagu metsa maha raiunud, puujuured ära põletanud ja neist kohtadest omale põlduſi teinud. Seal kus enne põline mets oli, on nüüd hea harimise läbi kenad põllud ſaanud. Kõik oli väga hea, aga metselajad, mis ſügawas laanes elasid, — tegid neile alati hirmu. Ühel talupojal, kes kaugemal metsas elas, — olid kaks last, kes wahel ka loomade järel waataſid. Nad olid armjad ja ſõnakuulelikud lapsed. Wanemad kaſwataſid neid ka Sumalakaratuses. Ema, kes kodu oli, ſaatis neid wahel ka loomafid kodu ajama. Uga ükskord olivad loomad kaugemale metsa läinud ja lapsed läkſiwad neid otsima. Otsimise juures kautafiwad õige tee ära ja nad läkſiwad.

kaugele metsa. Päike läks looja, öö pimedus tuli kätte; loomad tulid küll kodu, aga lapsed jäid kaduma. Isa ja ema läkšivad oma naabritega metsa, otsisid, hüüdsid, karjusid, aga ei leidnud. Päew tõusis ja öö tuli jälle kätte, wänemate kartus oma laste pärast läks ikka suuremaks. Ema tegi kodu palwet, palus südamest Jumalat; isa kaebas

metsas ümberhulkudes ja saatis oma palweid taewa poole. Lootus oma lapsi leida oli kadunud; sest nad arwasid, et murdjad on neid juba ära söönud. Ema oli suures ahastuses, nuttis ja karjus ja palus Jumalat. Ta teadis, et keegi muu neid enam ei wõi hoida, kui ainu üksi Jumal. Aga kahe päewa pärast, kui nad õige kaugale metsa läkšid, püüsid ja odad käes, — leidsiwad nad omad lapsed. Nad mängisiwad ühe suure karuga. Kui wane-

mad jenna ligi läksid, siis jooksis karu metsa. Issa, kes esimeseks omad lapsed nägi, — jooksis suure rõõmuga nende juure, wõttis neid oma sülle, kallistas ja musutas, ja tänas südamest Jumalat, et Tema oli neid imelikul wiisil hoidnud. Ka lapsed rõõmustasid jälle oma isa nähes. Kui kodu said, siis küsis ema, kus nad oliwad olnud? Wäikene rääkis ja ütles: „Metsas olid suured koerad, nad mängisid meiega.“ — „Kas teie ka nutsite?“ küsis ema. — „Jah, esiteks ikka nuttime, aga pärast, kui koerad leidsime, — siis jäime wait,“ wastas vähem. — „Kas teie ei kartnud neid?“ küsis isa. — „Ei,“ ütles väikene. „Meie palusime Jeesust; Ta ingel oli meie juures.“ —

Jah, see peaftmine karu käest, oli tõeste üks suur Jumala arm ja imetegu! Meie teame, et taewane Issa ise omad lapsed hoiab ja pühad inglid häid lapsi kaitsewad. Oh lapsed, olgem kõik head ja sõnakuulelikud, siis Jeesus ja pühad inglid hoidwad ka teid!

8. Torm mere peal

(Matt. 14. Mark. 6. Luk. 8. Joan. 6.)

Ünnistegija Jeesus läks tihti oma jüngritega laewa peale. Apostel Peetrusel ja Johannešel olid oma laewad ja nad andsid neid heameelega Issanda Jeesusele.

Kord oli Ta jälle oma jüngritega laewa peal, kui tuul äkitselt tõusis ja suureks tormiks läks; wesi laenetas ülesse ja alla, mõni kord olid laened nii suured nagu mäed ja löid üle laewa ääre sisse. Jüngrid kartsiwad üle wäga ja olid mures, et torm neid ära uputab. Issand Jeesus magas ja oli pea patja peale pannud. Tuule hulgumine ja wee kohisemine ei äratanud Teda mitte ülesse. Jüngrid astusiwad Tema juure ja hüüdsiwad täis hirmuga:

„Issand, aita meid! meie läheme hukka.“ Ja Tema ütles nende wastu: Mispäraft olete teie arad, teie nõbra-usulised? Siis tõusis Tema üles, ja ähwardas tuult ja merd, siis sai see koguni vaikseks.“

Uga mis siindis nüüd? — Nii pea kui Issand ütles: „Ole wait!“ ja waata, tuul kadus ja laenetamine jäi kohe järele. Uga inimesed, kes seda nägid, — imetlesiwad, ja ütlesid: „Misfugune on see, et ka tuuled ja meri Tema sõna wõttwad kuulda?“

Siis ütles Jeesus jüingritele: „Mispäraft olete teie nii arad, kuis ep ole teil usku? Kus on teie usk? Mispäraft ei uskunud teie, et Mina teid kaitfen?“

Oh küll Issand magas, teadis Tema siiski, et jüingrid hädas oliwad ja laenetest hirmutatud saiwad; aga Ta tahtis, et Jumala auu Tema sees pidi awalikuks saama ja jüingrid pidid nägema, et Ta enam on kui üks inimene.

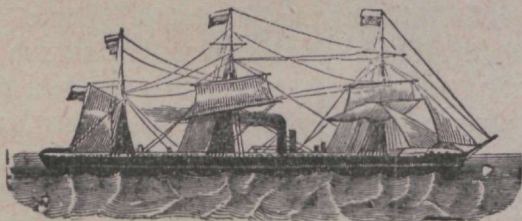
Nüüd ütlesiwad jüingrid: „Jah, Jeesus on tõeste Jumala Poeg! Ka tuul ja wesigi kuulewad Tema sõna!“ Sellepäraft, armas laps! Opi ka sina aegsaste oma Jeesust ja Tema Jumaliku wäge tundma. Ka sinul on tarwis siin maailma tormides Jeesuse walgust ja Tema abi.

9. Laewa pois.

Ühel selgel sügifel ööjel seisis üks Amerika laewa pois auru-laewa lae peal, kes mööda Missisippi jõge alla poole sõitis. Ta waatas mõttetes üle ääre wette. Akitselt mäs-
jis üks alla-langew kōis ennast ta jalgade ümber ja kis-
kus teda üle serwa wette. Meeleäraheitmisega hakkas ta
kōiest kinni, aga tundis, et ta ikka sügawamale waus; ta

Jai aru, et kõis enne peatama ei jõe, kuni ta täieste rulli pealt on maha jooksnud. Aga siis pidi ta ju upunud olema!

Kui ta nõnda täis hirmu wee sees suples, seal tundis ta ühte järsku nõrku, ja kohe sai ta aru, et kõis peatama jäi. Uue rammuga katsus ta wee seest üles ronida. Ja waata, see ei olnud mitte pettus: kõis peeti ühest teadmata võimust kowaste kinni. Väbi märg ja külmasi kange, aga ilma wigata sai ta wiimaks laewa laele. Seal ta tänas siis Jumalat, kes teda surma suust peastis. Uudis-himulikult otsis ta nitüd põhjust, miks kõis

mitte täiesti maha ei olnud jooksnud. Seal nägi ta kuu walgel laewa seinas üht wäikest pragu, kus wahetele kõis oli kinni jäänud. Selle peale läks ta ja heitis magama. Aga teisel homikul tõi ta jälle selle kõie wälja, ja katsus osawa wiskamisega kõit senna prau sisse kinni panna. Aga ilma asjata! Kõis ei jäänud pidama. Nüüd sai ta aru, et see ainult Jumala ime töö oli. Ta langes põlwili ja hüüdis: „Sina oled mind, oh Jumal! täna öösi imelikult peastnud. Sina oled üksi suur ja armuline Jumal! Sinule olgu üksi kiitus ja tänu! Kui Sa aga oled nüüd minu elu wäärt arwanud, mind surma suust peastnud, — siis on Sinul weel suuremaid asju minuga ees. Oh Issand, waata, siin ma olen, tee minuga mis Sa tahad!

Weel sellsamal tunnil jättis ta laewa maha ja läks oma ema juure, rääkis kõik temale, et ta niiküüd üht teist elu tahab algada. See laewa poisj ei olnud aga keegi muu, kui tulewane Ühisriikide president, J. Garfield.

Waata nüüd, armas laps, nõnda on Jumala teed ja Tema saatused. Ehitaks peab inimene oma meelt, südant, tahtmist ja kindlad tõutust Jumalale andma, — siis võib Jumal teda pruukida. Ja nüüdki weel meie päiwil sünnib ikka imetegusid; aga meie silmad on liiga nõrgad ja meie südamed liig nõurid ja uskmata, et neid ära tunda ja Jumala auu kiita.

10. Keeruline ülesanne.

alter Bagster suri 1882 aastal Ahwri-
kas missioonäri ametis ära. Kui
ta weel alles poisikene oli, andis tema
ema talle ühel õhtul kaks kopikat ja
ütles: „Eks ole tõsi, mu poeg, et sa
ühe kopika annad waeste paganate
heaks, et nad ka risti-inimesteks wõiksid saada? Ja teise
kopika paned sa hoiukassasse.“

Poisil ei olnud selle wastu midagi. Aga ta tahtis
nendega weel enne mängida ja siis ühe missioni ja teise
hoiukassasse panna. Peale selle tuli ta aga warsti nut-
tes ema juure ja ütles: „Üks kopikas kukkus maha, ja
ma ei leia teda enam ülesse!“ Ema küsis: „Noh, Wal-

ter, mis suguse kopika ja siis ära kautasid, kas oma wõi selle, mis waeste paganate tarwis oli?"

Pois mõtles selle raske küsimise üle ja ütles: „Minu kopikas on weel järel, aga see oli see teine, mis ära kadus.“

Ena waatas poja peale, wõttis ta õnnetusest osa, luges ta suurt kurwastust filmist ära ja ütles: „On juba hilja, mine nüüd magama! Aga mõtle selle asja üle weel järele! Hone homiku, kui Jumal elu annab, siis üttele mulle, kumba kopika ja ära kautasid.“

Nii kuidas öeldud, nii tehtud. Mõttetes ja tõsine andis ta emale suud, soowis head ööd ja läks magama. Teisel homikul tuli ta rõõmsalt hüppates ena juure ja ütles: „Ena, see oli ometegi minu kopikas, mis ära kadus! Waesed paganad peawad selle teise saama.“

Ena naeratas ja ütles: „Seda ma arwasin kohe. Aga waata, ka sinu kopikas on leitud; — ma leidfin teda kapi alt, siis kui ja juba woodis olid. Wõta ta jälle omale ja pea meeles, et ja seda teed, mis ja tõutanud oled.“

11. Õige tegu.

Ühel päewal sõitsin ma Tallinnas woorimehega kodu. Mull olid neli pakki saanis. Tee peal, ühel lagedal platsil, — kukkus üks pakk saanist wälja, ilma et ma ise sest teadfin. Üks tütarlaps, arwata 12—13 aastane, —

tuli mulle vastu ja ütles: „Teil kukkus üks pakk saanist maha.“ Mina pidasin kinni, waatasin tagasi ja nägin, et lapstel oli õigus. Pakk oli juba üle 200 sammuga maad eemal. Mina tõin paki ära, tänasin last ja olin süda-

meist rõõmus, et Jumal mulle ühe nii hea ja õiglase lapse, kui ingli, vastu saatis.

Ka sina, armas laps, ole ikka õiglane, räägi õigust ja tõtt, ja anna leitud asjad tagasi. Kui sa seda teed, siis armastavad sind inimesed ja ka Jumal, kes sind ikka ihu ja hinge poolest õnnistab.

12. Kaks teadwad seda.

Üks käsi-tööline leidis ühe koti rahaga, ja ilma kaua järelemõtlemata, andis ta seda ligema walitsuse kätte, et selle raha omanik võiks leitud saada. „Missugune narr sina oled,“ ütles tema seltsimees temale, „kas sa ei oleks seda raha omale pidada võinud? Kes seda siis teadis, et sa seda leidnud olid?!“ — „Oh ära räägi

nii!" andis teine vastuseks. „Kaks teadsid seda: minu Jumal, keda ma kardan ja auustan, ja minu südametunnistus, kes mind hukka mõistab.“

13. Wenna ja õe armastusest.

estimaal ühe auusa wanematel, kes ajaliku waranduse poolest mitte rikkad ei olnud, — olid kolm last, kaks poega ja üks tütar. Need nad kaswadasid hoolega, hoidsid kurja maailma eest ja andsid igapidi, mis nad wõisid, — head õpetust. Nad õpetasid neid Jumalat kartma, inimesi auustama ja kõiki loomasi ja lindusi armastama. Ja Jumalale tänu! nende töö ja waew laste kaswatamises ei olnud mitte ilma asjata. Lapsed olid priksed, kenad, sõnakuulelikud, wanemate auustajad ja armastajad. Wanem poeg lubas alati, kui ta wäike oli, — oma isa ja ema toita; ka tütar lubas sedasama ja ütles: „Kui isa, emake, wanaks jäed, siis tahan ma sind toita ja sinu eest muret kanda.“ Ja mis nad lapsel põlwes lubasid, seda nad ka pärast täitsid. Nad ei tahtnud oma isa ega ema iialgi kurwastada; kõikipidi käisid nad nendega õrnalt ümber. Ja iga laps, kes seda teeb, — nende juures on Jumala õnnistus ajalikult ja igaweste.

Kõige suurem ime, mis hea laste juurest leida on, — oli wanema wenna ja õe armastus. Nad armastasid teine teist kui kõige kallimad wara; nad pidasid teine teisest suurt lugu. Mis teisel oli, see oli ka teisel; mis teine teadis, seda teadis ka teine. Oli wahel wend kodunt ära, siis ootas õde teda igatjedes kodu ja pani paremad juutäied, mis tal olid, — ikka tema jäuks. Ka wend ei tulnud iialgi wäljast tühja kättega kodu. Kui keegi wenna peale üks wiltune sõna ütles, siis õde kostis ta eest. Oli wend ehk õde haige siis walwas ikka teine, kes terve oli, — haige aseme juures. Oh kui armas ja kallis on see kuulda ja näha, kui ühe isa ema lapsed üht teist nõnda armastawad ja auustawad!

Nõnda kaswasid nemad ühes talus suureks. Aga aeg tuli pärast ka kätte, kus wanem wend, 16 aastat wana, ühe mõisa peale sepa juure õppima läks. Seal oli küll kahju, aga elu saatused sundisid, et pidi ära minema. Ei wõi ju kõik lapsed kodu jääda; iga üks peab oma teed käima, mis Jumalast on seatud. Arwaste läis ta wahel kodu. Tema tulek rõõmustas kõiki. Ta kaswas suureks ja sirgeteks meheks; oma ametid õppis ta auujaste. Kõik oli wäga hea, aga üks asi tegi hirmu, iseäranis õele, ja see oli see „numre wõtmine.“

Ühel Nelipühil, kui tomingad ilusaste õitseiwad, mets rohelistes ehtes seisjis ja linnud rõõmsaste laulsiwad, — oli wend jälle kodu tulnud ja istus aedas õega puude all, kus nad enne olid ikka istunud, magust juttu rääkinud ja looduse ilu üle rõõmustanud. Täna oli aga õde õige tõsine ja nuttu wõru seisjis ümber juu. Wend rääkis, et ta talwe peab liisku wõtma; ta arwas kindlaste, et ta soldatiks läheb. Õde aga ei wõinud seda juttu kuulda. Wend oli targem kes Jumalat tundis ja jüdamest kartis, — wõttis õe käre oma peusje, rääkis tema

kõrwa siis trööstimise sõnu ja ütles: „Armas õde! See on nõnda Jumala tahtmine. Kui ta mulle on seda elu seadnud, siis ma lähen rõõmuga; kui mitte, siis ma jään

tagasi. Heida ennast Jumala tahtmise alla ja ära kurtmasta!”

Teisel päeval jättis wend õega jumalaga ja läks

mõisa peale tagasi. Siisju aeg tuli kätte ja wend lätski soldatiks.*) Öde oli sell ajal haige ja ei näinudki enam wenda. Pea selle järel suri ema ära. Nastad lätsid mööda, isa jäi wanaks, teine wend wöttis koha pidamise oma kätte ja öde läks mehele. Ei kroonu-meest saanud enam keegi näha, kui ainult wahel kirja läbi said kuulda. Jgaford kui kiri tuli, oli rõõm suur.

Üle 15 aastat oli mööda läinud, siis sai kroonu-mees pileti peale. Tema käsi oli hästi käinud. Jumal oli teda kõiges asjas rohkesti õnnistanud. Mitu korda olla ta kistjad ja waewalised päewad käes olnud, aga Issand, keda ta teenis, — aitas teda kõigest läbi. Ta oli kroonu seppaks olnud, seal usaldust ja auu ära teeninud, mitmed tunnistused oma hea ülespidamise eest saanud, nii et tal mõned head sajad rublad raha oli, kui ta wälja tuli. Ta oli kokku-hoidlik olnud ja mitmed suured kingitused saanud. Kõige esmalt asus ta Tallinnasse elama. Pea kuulas oma wana isa, wenna ja õe järel ja läks neid waatama. Sell ajal oli mitmel suur puudus ja üle-üldine nälg rõhus rahwast; sest et kuuw oli kõik kohad ära kõrwetanud. Ka tema omaksed, isa, wend ja öde olid suure puuduse sees. Ta ostis Tallinnast kaks koormad wilja, odre ja rukkid, teise koorma isale, teise öele ja jaatis palgatud hoostega maale. Ise sõitis prii-riides ratsa kaasa. Kõik seda tegi ta ilma teadmata. Oh kuidas rõõmustasid kõik ta tulemise üle! Isa nuttis rõõmu pizaraid, kui nägi wilja koormat ukse ees ja oma poja palet, kes talle kätt ja juud andis. See oli üks päew ja tund, mis aruldane oli wana isale.

Teine päew sõitis ta õe juure ja oli seal terve öö ja päewa. Ka õe rõõmu ei mõista meie kirjutada, mis ta jõuda tundis, kui jälle oma wenda kui ingelt suure kingitu-

*) See oli keiser Aleksandri II. ajal, peale Krimmi sõda.

lega vastu võttis. Ta oli õnnest ja rõõmasti joobnud.

Teisel päeval istus ta jälle hobuse selga, sõitis palkhoone ette, õega jumalaga jätma. Aga õe filmad on

wett täis; ta ei wõi oma wenna peale waadata. Ta hoiab oma filmi põllega kinni ja nutab lahkumise piisraid. Wend keelab teda nutmast, aga ta ei saa teda pidada. —

Nüüd on jüst ajast juba ligi 30 aastat mööda ja kõik see perekond puhkab mulla all. Nad on oma Issanda juures, keda nad uskusid, armastasid ja auustasid. Aga nende hea elu eesmärk olgu ka meile õpetuseks. Oh armsad lapsed! Elagem ka teie nõnda! Armastagem üht teist hellaste ja jõudkem auustamisega üks ühe teise ette. Tehkem oma hea eluga wanematele rõõmu ja aidakem neid wanaduse päivil!

14. Jööma palwe.

Ühes rikkas perekonnas ei saanud ilmaski jööma palwet loetud. Et jeda seal iialgi ei tehtud, siis oli see maja ilma Jesujeta, kole ja pime. Ka õhtul läksivad

nad ilma palweta magama ja homikul tõusivad ülesse. Nad elasivad liha meele sees. Kui nüüd ükskord selle linna õpetaja oli jenna lõune wõeraks tulnud, palus ta jööma palwet. Õpetaja rääkis, et ristiniimine peab

ikka palwet tegema. Maja isa aga wastas ja ütles, et igakordne palwe pidamine wiimaks liig igapäewaseks ning harjunud asjaks jääks; siis saaks ka palwe ilma mõtlemata peetud. Juba aastade wiisi ühe ja nendesama sõnade kordamine, — jääks ilma tähenduseta. Wäikene seitse aastane tütre laps, kes kõik jeda juttu pealt kuus

las, — läks suure-isa juure ja ütles: „Armas suur-isa! kas ma ka enam ei tohi iga homiku sinu juure tulla ja sinule „head homikut“ ütelda?“ Selle peale olivad kõik wait, ja laps küsis jälle: „Suur-isa! kas ma ei wõi ka „head ööd“ ütelda?“

Opetaja waatas rõõmuga lapse peale ja ütles: „Noorte ja imewate laste juust oled Sa, oh Issand! enesele kiitust kindlaste seadnud oma waenlaste pärast.“ (Laul 8, 3 Matt. 21, 16.)

15. Jeesus armastab sind.

Ühe raudtee jaama juures seisis üks kurjategija kahe soldati wahel, kelle käed ja jalad raudus olid. Kõik

rahwas, kes sealt mööda käisid, — waatasid teda ja panid imeks. Sealt tuli ka üks wäikene tütarlaps, isa käest finni hoides ja astus kurjategija ligidale. Temal oli üks ilus lillekimp käes; seda ta oli praegu nurmelt noppinud. Ta jäitõsijeks, waatas imeks pannes finni seutud wangi ja küsis isa käest: „Mikspärast seda meest soldatite wahel hoitakse? Miks ta nii kurb on?“

Isa seletas lapsele ja ütles, et patt on teda õnnetu-
maks teinud, sest et ta Jeesusest Kristusest midagi ei tea.
Seal lastis laps kohe isa käest lahti, ruttas wangi juure,
andis temale oma ilusa lillekimbu ja ütles haledalt nuttes:
„Baene mees, ära ole nii kurb. Jeesus armastab sind
ja mina ka.“

Need sõnad, mis laps nuttes rääkis, ei läinud enam
iialgi kurjategija meelest. See sõna: „Jeesus armastab
sind,“ helises ööd ja päewad ta südames. Ta parandas
meelt, jättis maha kurja tee ja elu, mis ta oli elanud ja
käinud ja hakkas elu teed truiuste taga nõudma.

16. Sõnakuulselik poisik.

eppo, üks 8 aastane poisik, oli loo-
mu poolest väga ilus ja waimu
andidest rikas. Ka tema ema oli
üks auuwäärt ilus Italiamaa
(Italianerin) naesterahwas. Oma
ainust poega kaswatas ta sõna-
kuulmises. Ta ainus rõõm oli
näha ja kuulda, kui ta oma
lapsest head kuulis ja nägi.

Et Beppo ilus poisik oli, siis käis maalder teda üles
wõtmas. Enne kui teda üles wõeti, lasti teda wanad riide

räbalad selga panna. Kui töö valmis ja pois üles võetud oli, hüüdis ema ja ütles: „Gelt, Beppino mio! Mine weel ja too mulle [poest leiba. Tüdrukul on kõõkis

tööd, ta ei wõi minna ja meil ei ole leiva suutäit kodu.“
Poiss aga ütles: „Armas ema, ma ei wõi mitte minna; sest mull on wanad riided selgas, teised poisid hakkawad mind uulitsal² naerma, loopima ja ma ei wõi neile midagi wastu teha.“

Ena waatas tõsiselt elawa armastaja silmadega poja peale ja ütles: „Mine Beppikene ja too! Sina aga ei tohi mitte teiste poistega uulitsal waidlema ega riidlema hakkata, tea seda, et mina ja isa seda ei sall!“

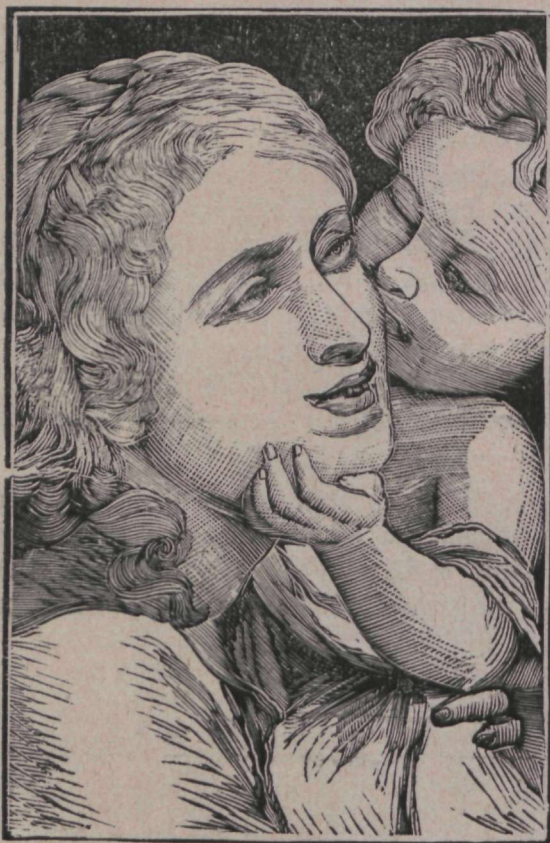
Ja Beppo läks. Kui ta leiwaga tagasi tuli, nägi teda üks naabre poistest, see naeris ja wiskas teda ja ütles sõimu sõnadega: „Kettel, Ketti, Kettel, — Staliano, Betti, Bettel!“ Beppo jäi seisma, tõmbas sõrmed rufikasje ja waatas tõsiselt oma laitja peale. Ta oleks hea meelega leiva maha pannud ja teutaja kallale läinud; aga et ema seda ütles, et ta ei tohi mitte wastu hakkata. Ta neelas oma wiha alla ja ütles teisele: „Dot, oot nii kaua, kui ma kodu lähen ja omale uued riided selga panen, ja — siis — —!“

Beppo läks kodu, kõik oli pea unustatud ja oli üks hea poiss, et oma ema sõna kuulis, ema manitsemisest meeles pidas ja mitte ei sõimanud, kes teda sõimas. Oh tee ka sina seda, siis oled ja armas Jumalale ja kallid inimestele!

17. Lapse ja ema kõnelemine.

Üks väikene tütarlaps, kes rõõmsas tujus oli, tuli oma ema juure ja küsis: „Armas ema! Oh ütles mulle, kui wana pean ma olema, enne kui ma Jumala lapselõks saada wõin?“

Emal waatas osawõtlikult oma armisa lapse peale tallele ta fagedaste Jeesusest rääkis, tema hinge eest palus

ja teda kui väikest wõsu püüdis oma Jõsandale kaswatada. Ta ütles: „Jah armas laps! Kas sa wõid mulle ütelda, kui wana sa pead siis olema, enne kui sa mind wõid armastada?“

Lapsukene mõtles, mõtles, waatas ema peale ja ütles: „Ma olen sind ju ikka armastanud ja armastan sind ka praegu. Aga sa ei ütle ju mulle, kui wana pean ma olema, kui ma Jumala lapseks saan.“

Ema wastas: „Aga ütle siis mulle, kui wana sa pead siis olema, enne kui sa ennast täieste wõid minu omaks anda?“

Laps jooksis ema sülle, hakkas ta ümbert kaela kinni ja ütles: „Ma olen ju sinu oma! Aga sa ei wasta minu küsimise peale.“

„Koh, ütle siis, kui wana pead sa olema, enne kui sa teha wõid, mis ma sind käsin?“ küsis ema.

Nüüd sai laps aru, mis ema ütelda tahtis, ja hüüdis suure rõõmuga: „Seda ma wõin juba praegu teha, ilma et ma wanemaks saan!“

„Kojah,“ ütles ema. „Niisama wõid sa ka täna juba Jumala lapseks saada, ilma et sinul tarwis oleks oodata, kuni sa wanemaks saad. Kõik, mis sinul teha tuleb, on see, et sa ennast Jesuse käte annad, teda üle kõige asjade armastad, Tema peale loodad, Tema jisse usud ja Tema meelepärast püüad elada. Siis on Jesus sinu ja jina oled Tema oma. Aga kas sa ei tahaks seda nüüd kohe teha?“

Laps oli nii osawõtlik, kuulas ema juttu ja wastas: „Jah, ma tahan.“

Selle peale heitsiwad mõlemad põlwili maha ja ema palus Jumalat ja andis oma last Jesusele. Lapsukene tegi oma südame lahti, andis ennast Jesuse omaks, hakkas Teda paluma, kaswas Tema armus ja sai wagaks ristiniimeseks.

18. Minu isa teab seda.

Üks mees tegi ühel päeval ühe juure raamatu kasti lahti. Tema kõrvas seisis tema väike poeg, kellele ta üks jägu raamatuid, üks teise järele, käewarre peale pani, et ta neid pidi ära kandma.

Poisikeste väike mänguseltjiline, kes pealt waatas, kuidas isa ühe raamatu teise peale oma poja käewarre peale pani, kartes, et see koorm ehk liig raskets jääb ja lüüdis hädaldades: „Aga, Johannes, ja ehk ei suuda seda kōit kanda; see läheb sulle liig raskets!“ — „Oh ei!“ wastas Johannes naeratades: „Minu isa teab kõige paremini, kui palju ma kanda wōin.“

Kas ja ei taha ka nõndajama usaldawalt seda oma taewa Issa hoolets jätta, kui palju Ta sinule peale paneb kanda?

19. Auusta oma ema!

Ma lähen täna teatre (näitemängule) ja ja pead ka kaasa tulema,“ ütles üks pois oma kooli-sõbrale. — „Ma ei wõi mitte! Ma olen oma emale lubanud, et ma mitte teatre ei lähe,“ wastas teine. „Nii hea meelega, kui ma ka tuleksin; aga oma lubamist tahan ma pidada.“

Teise kutsumine ei aitanud kedagi; ta lahkus teisest ja läks kodu. Kodu just ehitas ema ennast ühte koos-olekusse

minema. Ta läks emaga kaasa, ja sell õhtul õnnistas Jumal teda ühe niisuguse tõe äratundmisega, et ta Issanda omaks sai. Aga teisel homikul oli tema esimine mõte kohe oma kooli-sõbra juure minna ja tahtis temaga rääkida. Kui ta fenna sai, leidis ta teda aga surnult eest; ta oli öösel ära surnud.

Oh õnnelikud lapsed, kes wanemate sõna kuulwad ja endid aegjaste Jesuse omaks annavad!

20. Jumalakartlik pois.

Jumalakartlik 14 aastane pois, kes oli Tallinnas kingseppa meistri juures õppimas. Seal oli palju teisa wallatumaid poisja ja jumalakartmata sellisid, kes seda waga poisji kuusfid. Ta sai nende seltsis palju teutatud, naerdud, pilgatud ja taga kuusatud. Selle kurja karja seltsis sai ta lõpmata kannatada. Aga pois, kes Jesust armastas ja Jumalat kartis, — ei jätnud mitte oma usku ega palwe elu maha. Ta kannatas kurja ja jäi kindlaks oma usu sees.

Rõige hirmsam, hõelam ja tigemdam oli üks wanem sell,

kes poisi oleks tema usu ja jumalafartuse pärast ära murd-
nud. Ta kuus teda alati; ta tegi ta elu igapidi libedaks.

Üksford läks pois, kui taga kuusatud lind, — ülesse
pöningule, kus ta seal nuttes kõik oma häda, waewa ja
hinge raskusid oma Issandale kaebas ja filmaweega kõigest
südamest jelle tigeada jelli eest Jumalat palus. Ta palus
nii raskete ja wägewaste, nagu oleks ta maapealt taewas
olnud.

Kui jell jeda
märkas, et pois
ülesse pöningule
läks, — siis läks
ta salaja tema jä-
rele, et tahtis
näha, mis pois
ülewal teeb. Oh
kuidas lõikas see
tema läbi südame,
kui kuulis, et pois
tema eest Juma-
lat palus ja te-
male ajalikult ja

igaweste head soowis! Ta ei olnud iialgi niisugust
palwet kuulnud; ta ei saanud enam seal edasi ega
tagasi. Egitiks seisid küll wastu ja tegi oma südant
palwe Waimu ja wäe wastu kõwaks; aga ei aitanud,
wiimaks süda sulas, wesi tuli filma ja langes põlwede
peale maha.

Kui pois oli oma palwe lõpetanud, siis alles nägi,
et ta waenlane ka seal ta selja taga põlweli maas oli
ja ise nuttis. Egitiks ei saanud pois aru, ta mõtles en-
nast pilkawad. Aga wiimaks tuli jell poisi juure, hakkas
tema kaela ümbert kinni, andis mittu korda juud ja palus

poisi käest kõik oma rumalusi ja ülekohtut andeks. Nüüd olivad nad kõige suuremad sõbrad ja armastasiwad teine teist südamest. Ka fina, armas laps, ära jäta palvet järele, vaid usu, looda ja palu kindlaste.

21. Head tunniõttused.

Teitungite läbi otjäs kord üks ametmees ühte poisikest omale kirjutuse tuppa teendriks; umbes 50 tulid endid pakkuma. Kende jäest oli ta lühike aja ühe wälja walitsenud ja teised kõik jälle ära saatnud.

„Ma tahaks teada,“ ütles üks sõber tema wastu, „miks pärast ja just teda oled walitsenud? Tal ei olnud ju mitte üht-ainust head tunniõttust!“

„Tal oli neid suur hulk,“ oli wastus.

„Esiteks puhastas ta oma jalad, kui sisse astus ja pani ukse takka kinni; nõnda on ta puhas ja korrapäraline.“

Siiis andis ta kohe oma tooli selle wana jalutuma mehele; nõnda on ta hea südamega ja üks halastaja.

Ta wõttis kohe mütsi peast ära, kui ta sisse astus, ja wastas mu küsimiste peale usinaste ja auupaklikult; nõnda on ta wiisakas.

Ta wõttis raamatu maast üles, mis ma meelega pöranda peale olin pannud, ja pani seda laua peale, kuna kõik teised pealt üle-astusid ehk seda kõrwale lükkasid; nõnda on ta hoolakas.

Ta wotas rahulikult, kuna järg tema kätte tuli, ilma ennast teiste ette toppimata; nõnda on ta alandlik.

Kui ma temaga rääkisin, nägin ma, et tema riided puhastatud, juuksed soetud ja hambad walged olid kui piim.

Kui ta oma nime kirjutas, panin ma tähele, et tema sõrme-
küüned puhtad olid, ilma nende musta wiirgudeta, mis mitmel küünite all näha on.

Kas ja seda kõik weel üheks heaks soowimise kirjaks ja tunnistuseks ei nimeta? Ma ütlen sulle, mis ma ühe poisi keele üle teada saan, kui ma kümme minutid aega oma filmi pruugin, — on mulle enam wäärt, kui kõik ilusad tunnistused ja soowimise kirjad, mis ta kaasa tuua wõiks. Oh need on ühed head ja kallid tunnistused!"

22. Üks julge sõna.

Üks waene poiss, kellel suur lapp pükste peal oli, — tuli kooli. Üks üleannetu poiss naeris ja pilkas teda alati sellepärast ja andis talle nimeks: „Wana lappipoiss.“ — „Miks ja ei anna temale mõõda kõrwu?“ ütles üks tema kaasõpilastest. „Mina sellega küll rahul ei oleks.“ — „Do,“ wastas mõistlik poiss. „Sa ära arwa, et ma ennast selle

lappi pärast häbenen. Ma olen rõõmus, et mull üks hea ema on, kes alati selle eest muretseb, et minu riided mitte katkiised ei ole. Ma olen uhke selle lappi peale tema pärast; alati kui ma selle lappi peale waatan, tänan ma Jumalat, et mull nii hea ema on.“ —

Waata nüüd, armas laps! See oli üks julge sõna ja hea tunnistus. Meie ei tea, mis sest poisist on saanud; aga seda usume kindlaste, et ta, kui ta meheks sai, — mitte ei pruukinud lappitud püksa kanda ega tühja naeru karta.

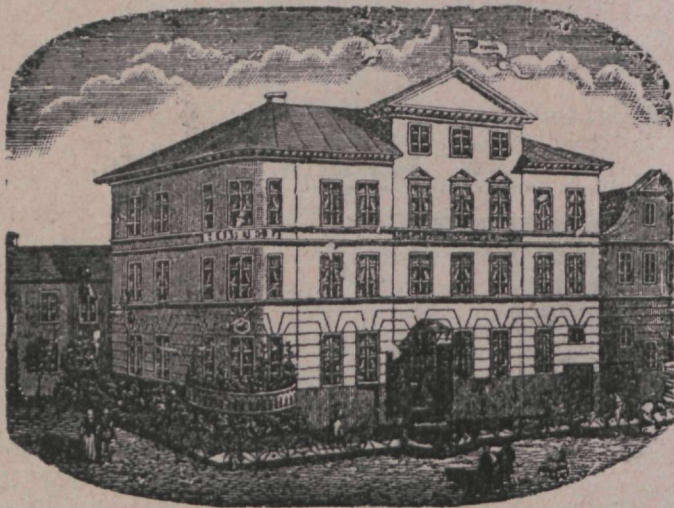
23. Kasulik wahetus.

Uks wäikene pois is tõi mõned toored õunad kodu ja hakkas neid suure isuga sööma. Ta isa kutsus teda enese juure ja ütles: „Anna need õunad, laps, mulle, nad on happud, ma kardan, et nad sind haigeks teewad?“ Aga Hansuke mõtles teisiti; ta hoidis õunad weel kindlamini omas käes. Ta ei annud neid ära.

Nüüd läks isa ühte puuwilja kauplusesse ja ostis seal mõned magusad ja küpsed pirnid, wiis neid wäikese

kangekaelsele. Ta ütles: „Noh, Hansuke, anna nüüd need happud õunad mulle ja ma annan need pirnid sinule?“

Seetõrd ei pruutunud isa kaua paluda, sest Hansuke andis rahulikult õunad isa kätte, et ta nüüd midagi paremad sai. Oh kui palju inimesi, niihästi ka lapsed,—teevad just niisama kui Hansuke! Kui Jumal neile nende pattu ja ärarikkumist silmade ette maalib, neile nende viletsad lugu seletab, neid hukatuise eest hoiatab,—siis hoidvad nad kõigest meelest ja väest omast wanast elust finni, ja ei saa mitte aru, et Jumal neile selle kibeda wilja asemel palju paremad tahab anda, nimelt pattude andeks andmist, rahu ja rõõmu pühas Waimus.

Wõerastemaja reisirijatele.

24. Kus Jumalat mitte ei ole.

Katekismuse tunni ajal seletas kooliõpetaja lastele, et Jumal igas paigas on, et Ta oma Jumaliku olemisega taewa ja maa täidab. — „Wõi ehk teate teie ühte kohta,

kus Jumalad mitte ei ole?“ küjis tema lõpetuseks. Üks väike tüdruk tõstab käe usinaste üllesse ja tahab ütelda. — „Kas ja tead tõeste siis ühte kohta, kus armas Jumal mitte ei peaks olema?“ küjis kooliõpetaja. — Tütarlaps aga vastas julgeste: „Kurja lapse südamel.“

Jah, see on tõsi, kurja lapse südames ei ole Teda mitte! Aga Ta täidab taewad ja maad ja on nende juures, kes rõhnutud ja waimust alandlikud on. (Jes 57, 15.) See-pärast kiitke Teda päike ja kuu! kiitke Teda kõik walguse tähed!" (Paul 148, 3.)

25. „Ei, weel on lühemaid kui mina!"

Üks noor prints tahtis taewa teed tundma õppida ja küsis sellepärast oma kaswataja käest, kuidas ta Jesust wõiks leida. Kaswataja ütles, et ta weel noor olla ja sellega temal ka aega, selle üle pärast järele mõelda. — „Ei," wastas prints, „mina olen furnu-aedas käinud ja seal haudasi mõetnud ja leidnud, et mitmed palju lühemad on, kui mina!"

26. Lapse suu.

Õpetaja G. jutustas oma elu-juhtumistes, et ükskord üks ainus laps temale oli ütelnud: „Õpetaja, kui sa ükskord taewa jaad, siis jäta mulle selle pingi peale, kus sa istud, — ka ruumi, et ma sinu kõrwas istuda wõiks." Õpetaja aga wastas ja ütles: „Armas laps, sa ei pea mitte minu kõrwal istuma, waid ka Issanda Jesuse kõrwas." Selle peale jäi laps mõtlema ja wiimaks ütles: „Noh, siis wõtame Issanda Jesuse eneste wahetele istuma!" — Jah, tõeste, laste pärast on Jumala riik! —

27. Ma kisendasin.

Kord mängisid neli last jõekaldal, kõige noorem kukkus neist jõkke. Wanem hüppas järele ja tõmbas teda wälja, ja teine aitas ka teda koju kanda. Kui ija kõige wähema küest küsis, mis sina siis tegid? Ta ütles: „Ma kisendasin!“

Siis wõttis teda sülle, õnnistas teda ja ütles: „Sina oled kõige paremad teinud mis sa wõisid!“

Armas laps, kes sa seda siin loed, — sa wõid sedasama teha! Oh mine oma Jesuse juure, palu Teda ja kisenda Ta poole kõige asjade pärast! Kui sa seda teed, siis oled sa hästi teinud.

28. Ma pean — ma tahan — ma tahan.

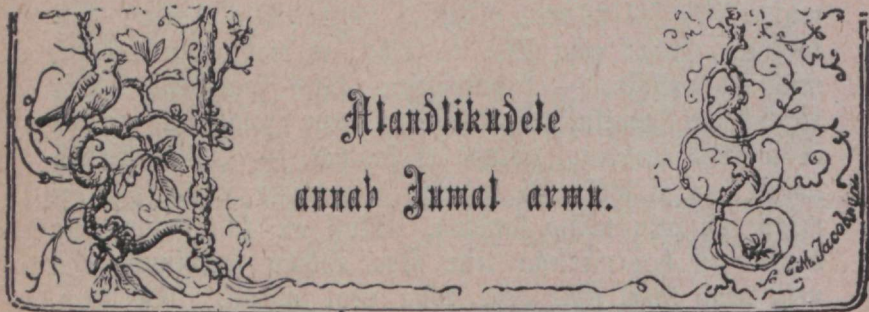
Kolm wäikest poissi — ühe pejunaeise pojad, — rõõmustasiwad ennast juba kaua pühapäewa kooli pidu peale, mis Reiknädal pidi ärapeetud saama. Nad olid muidu ikka sell päewal aidanud pesu wälja kanda; see-kord aga lubas ema seda ise teha, et nad oma rõõmu, mis nad ootasid, — lühendamata kätte saaksiwad. Aga Reiknädala homiku, nikastas ema oma jala ära, nõnda et ta üht sammugi astuda ei saanud. — „Minu waejed poisid, ma ei wõi teid aidata; teie peate nüüd ometegi minu eest pesu wälja kandma. Mull on küll kahju, ma oleksin nii hea meelega teile seda rõõmu soowinud, aga pesu peab õigel ajal oma koha peal olema. Ma tean,

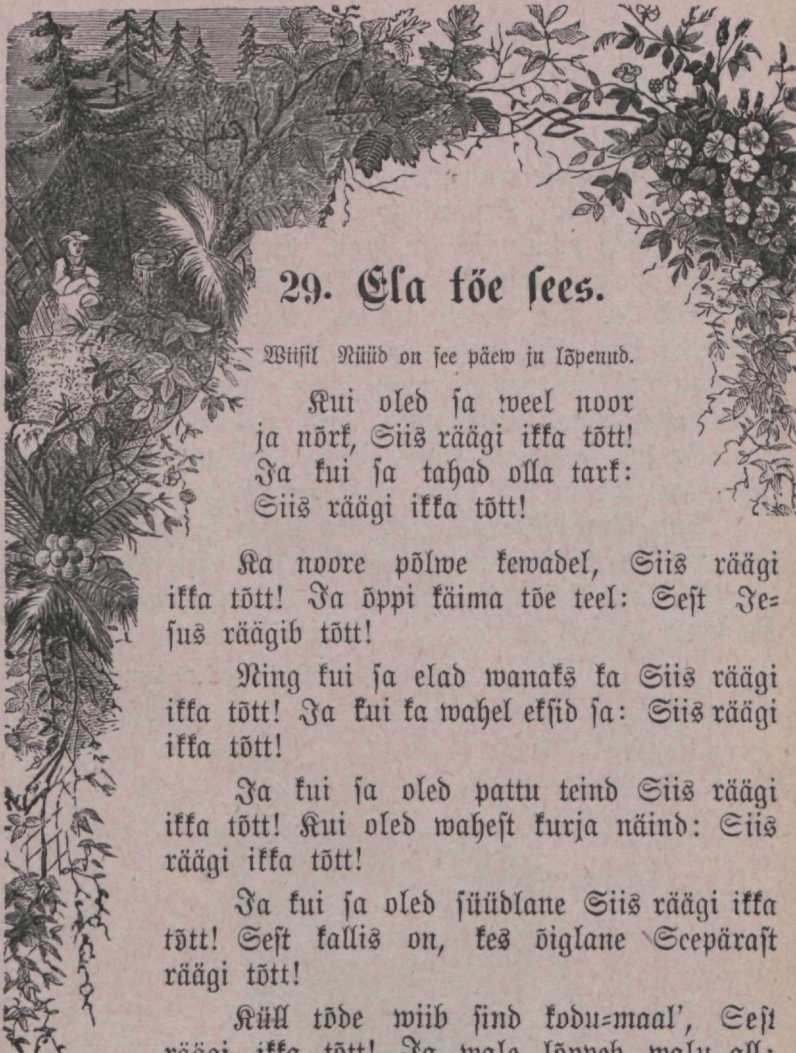
nisjugune ohwer see on, aga eks ole tõsi, minu head lapsed, teie näete küll, et see teist ei lähe?"

Kõik kolm poisji jäid näust punaseks. — „Kui see olema peab,“ porises Erni wiimaks, „siis pean ma seda ju tegema. Miks peab ka iga rööm rikkunud jääma!“ — „Jah, muidugi tahan ma seda,“ ütles Otto ädika hapu näuga. „See ei aitaks mind küll palju, kui ma ei tahaks!“ — Karl aga pani omad käed ema kaela ümber ja jostistas tale kõrva sisse: „Ära kurwasta ennast, ematene; ma röömuстан ennast nii väga, et ma midagi armastusest sinu vastu teha tohin!“

Kõik kolm täitsid oma kohust, aga kellele oli see kõikse kergem? Ma mõtlen ometi sellele, kes seda armastusega tegi.

Armastad sina oma õnnistegijat nõnda, et ja ka hea meelega teeksid, kui Ta midagi raskeid asja sinu käest nõuaks? Oled ja juba ükskord armastusest Tema vastu midagi maha jätnud, mis sulle väga armas oli? Mõtle, Ta on oma elu jätnud armastusest sinu vastu? „Ja Tema on jellepärast kõikide eest surunud, et need kes elavad, ei pea enam enestele elama, waid Sellele, kes nende eest on jurnud ja üles äratatud.“ (2 Kor. 5, 15.)

29. Esa tõe sees.

Wiihil Niiüd on see päew ju lõpenud.

Kui oled ja weel noor
ja nõrk, Siis räägi ikka tött!
Ja kui sa tahad olla tark:
Siis räägi ikka tött!

Ka noore põlwe kewadel, Siis räägi
ikka tött! Ja õppi käima tõe teel: Sest Je-
sus räägib tött!

Ning kui sa elad wanaks ka Siis räägi
ikka tött! Ja kui ka wahel efsid ja: Siis räägi
ikka tött!

Ja kui sa oled pattu teind Siis räägi
ikka tött! Kui oled wahest kurja näind: Siis
räägi ikka tött!

Ja kui sa oled süüdlane Siis räägi ikka
tött! Sest kallis on, kes õiglane Scepärast
räägi tött!

Küll tõde wiib sind kodu=maal', Sest
räägi ikka tött! Ja wale lõppeb walu all:
Sest räägi ikka tött!

Ja kes niiüd ennaft walega Siin püüab aidata:
Ta saab küll walu kannata, Peab hukka minema!

Jah, wale piüiab tappa sind, Sest räägi ikka tött!
Dh wale eest ja hoiä end, Ning räägi ikka tött!

Sest iga samm sind wale teel Wiib täieft põrgu
pool'; Küll hirmus on üks wale keel, Kell ruumi pole tõel!

Eks kurat ole walelik? Dh räägi ja siis tött! Ja
ja ta oled kristlik, Sest räägi ikka tött!

Ja wale riisub kõik su head, Sest räägi ikka tött!
Ka wale wõtnud mitmel pead, Kes siin ei rääkind tött!

Sest kes siin tahab waleta, Peab hukka minema.
Dh kallis laps, sind palun ma: Sa ela tõega!

Ja kui sull tuleb surma tund, Sa oled tõe sees:
Siis Jeesus wõtab taewa sind, Seal elad walguses.

Ja kui ja taewa linna saad Kus tõde elab ees:
Dh rõõm, kui ja siis senna jäed, Kus pühad rõõmu sees!

Seal Paradiisis elu jõed Su hinge joodawad; Seal
koos siis on kõik wennad, Õed Kes tött siin nõudsiwad.

Dh laps sind wäga palun ma Nüüd räägi ikka tött!
Sa nõua õndsust hoolega Ja räägi ikka tött!

Laulja Linnute II jagu nr. 432.

Lapsed on tõe pärast röömsjad
ja kandwad palmi oksjad käes.
Jah, ündsjad on need lapsed,
kes tõe sees elavad
ja alati tõtt räägiwad!

30. Wale jäeb.

äitene tütarlaps tuli ühel
homikul oma ema juure
ja hüüdis: „Ema! mis
on hirmsam, kas wale
wõi wargus?“

Ema waatas ojawõtli-
kult oma lapse peale ja
ütles: „Need on mõlemad hirmsad!“

„Ei!“ hüüdis laps. „Ma olen selle üle järele
mõtelnud, ja ma usun, et wale on hirmsam kui wargus.“

„Kuidas nõnda?“ küsis
ema. — „Sellepärast,“ was-
tas laps, „kui keegi waras-
tab, siis wõib ta seda tagasi-
tuua, kui ta pole seda veel
mitte ära söönud, ehk rahaga
ära maksta; aga wale, see
— jääb!“

Tõde tõuseb, Wale waub See on ju selge tõsi!
Tõde aga seisma jääb, Wale kaub kui wesi!

Sest tõe on Ka meie õnn Mis toob ju hingel
rahu; Wale aga waewab meid, Ta ei kõlba kuhu!

Jumal on ka, Ja jäeb Tema: Selge ja puhas
tõe! Kes nüüd tõe sisse jääb, See jääb Jumalasse!

Laulja Linnute II jagu № 368.

31. Wenna Abeli tapja Kain põgeneb.

dama ja Ewa esimesed
lapsed olid Kain ja Abel.
Abel oli lojuste karjane
ja Kain põllumees. Ja
jee sündis, et Kain Je-
howale roa = ohwrit tõi
maa = wiljast, aga Abel
tõi oma lojuste esimesest
sugust; ja Jehowa waa-

tas armuga Abeli ohwri peale, sest et ta seda uskus tõi.
(Ebr. 11, 4.) Aga Kaini ja tema ohwri peale ei waa-
tanud Ta mitte, et Kain sest tighedast oli (Joan. 3, 12.).
Siis jättis Kaini wiha põlema ja ta langes ära filmist.
Seepärast ütles Jumal tema wastu: Miks sa wihastad?
Eks jee ole nõnda? Kui sa head teed, siis saad sa an-

deks; aga kui sa ei tee head, siis magab patt ukse ees; ja tema himu käib su peale, aga sina pead tema üle walitsema. Ja Kain rääkis oma wenna Abeliga; ja see sündis,

kui nemad wäljal olivad, siis kippus Kain oma wenna Abeli peale ja tappis teda ära.

Uga Jehowa ütles Kaini wastu: Kus on su wend Abel? ja ta ütles: Ei ma tea; olen mina oma wenna

hoidja? Ja Jumal ütles: Mis sa oled teinud: sinu wenna were heal ksjendab Minu poole maa pealt! Aga nüüd, äraneetud oled fina siit maalt; hulkumas ja põgenemas pead ja maa peal olema! Ja Kain ütles Jehowa wastu: Mu ülekohus on suurem, kui et seda andeks saaks. — Nõnda läts Kain ära Jehowa pale eest, ja elas Modi-maal homiku pool Edenit. (1 Mos. 4, 1—16.)

Waata nüüd, oh armas laps! Kaini uskмата tige süda ja kade meel ja wiha waen tegiwad teda wenna tapjaks. Päris patt oli juba tema sees nõnda suureks, nii wägewaks saanud, et ta pidi oma wenna elu lõpetama. Kes Jumalast lahsti lasseb ja kurja wihale südamas maad onnab, — see langeb ikka pattu, häbi, teutuise ja kurja wiha waenu kätte. Sellepärast oh hõia fina, armas laps!

et ja mitte oma wenna, ehk õe peale ei kippu, tema peale kurja kõnet ei tõsta ega tema üle ennaft ei pahanda. Sina palu Jumalat ja hõia selle eest, et ja kurja kiusatuste sisse ei lange! Ära räägi iialgi paha, waid head; sest kes oma wenda wihtab, on tapja. (1 Joan. 3, 15.)

Laps, on sull kadetus südame sees? Mõttele, mis hirmus see, Jumala ees! See on kui mäda luukontide sees, Nii ütleb Salomon Jumala mees.

Kuis madu Ewal, nii Kain Abelil teind, Nii lugu

Koora ja müriga läind. Mosest nad wihtasid, hukka nad said: Sellest mei' näeme, mis kadedus teind.

Kas on sull meeles, mis Saul, Tarwet teind? Kui naesed laulsid, et wõitu nad said, Sõbrad nad olid, nüüd waenlaiseks nad said; Seda ja rohkem weel kadedus teind.

Joosep, kaksteistkümmes wendade seas, Jumalat kartis ja elas nii heast; Nõuu on nüüd peetud ja müüdüd ta saab, Seda kõik wendade kadedus teeb;

Laulja Himmuke II jägu nr. 358.

32. Ingel ja laps.

Maailma sündides annab Jumal kohe inimese lapse juure hoidjaks ühe hea ingli, ja see walwab tema juures ööd ja päewad, juhatab ja saadab teda kõige tema elu aja (Laul 91, 10—12.) ja kui ta Jumala juure ja Jumala teede peale

käima eluks ajaks jääb, — siis kannab ta tema hinge surma tunnil, nagu Laatsarust Jesuse sülle. (Luk. 16, 22.) Apostel ütleb: „Eks nemad kõik ole teenijad waimud, wälja läbitud teenistujeks nende pärast, kes õnnistuse peawad pärima?“ (Ebr. 1, 14.)

Ka ingli töö on alati häid lapsi, nagu sa siin pilti peal näed, — õnnistada ja neid oma warju all hoida. Kui sa magad, siis on ingel sinu juures walwamas; kui

ja sööd, jood, mängid, teed käid, loed ehk palud, — on ingel ikka sinu juures ja rõõmustab sinu elu üle. Aga kui ja vihaseks ja tigeaks saad, waletad, pettad, kurja ja pattu teed, — siis peab hea ingel kurvastusega sinu juurest taganema ja kuri ingel, see paha waim, — wõtab sinu üle wõimust ja jääb sinu üle kui kuningas walitsema. Sellepärast, oh rõõmuks ja täna Jumalat, et Ta sinu juure ühe hea ingli on hoidjaks annud! Aga ära ja mitte oma wallatuma ja patu eluga teda kurwasta! Tee oma hea ja sõnakuuleliku eluga temale rõõmu ja palu teda Jesuse nimel:

„Mind tiiva alla wõtta, Oh Jesus! hästi katta Mind kannapoiukest, kui kurat tahab neelda Mind, laje inglid keelda: Mu laps ja jätta rahule. — Ka teil,

mu armsjad, olgu Hea öö, ja ärgu tulgu Teil häda waewajaks: Head und teil Jumal andku Ja woodi ümber pangu Teil' ingli wäge taitsejaks!“

33. Dota wastuse peale.

Es ema oli surma peal haige. Kõik inimesed, kes seal teda vaatamas käisid, ütlesid: „Ta sureb pea!“ Ka tohter, kes praegu ta juures oli käinud, läks teise tuppa ja ütles passija naesterahwale: „Ma olen kõik teinud, mis ma teha võisin.“ Wanem tütreke oli seda kuulnud, mis tohter rääkis ja ütles nuttes: „Teie ütlete, et kõik olete teinud, mis teie olete võinud; aga ometegi ei ole Teie weel mitte minuga Õnnistegijat palunud, et Ta mu ema terweks teeks.“

Tohtre meelest oli lapse jutt wõeras. Õnnistegijat paluda, pidas ta tühjaks. Aga laps langes üksi põlwele ja palus: „Oh, armas Õnnistegija, ma palun Sind, tee minu ema terweks. Tohter on kõik teinud, mis ta on võinud, aga Sina oled ju see suur tohter ja wõid teda terweks teha. Meil on teda weel wäga tarwis, ja sellepärast tee teda oma püha nime pärast jälle terweks. Amen.“

Kui Laps juba mitu korda nõnda oli palunud ja ikka mitte üles ei tõusnud, — käskis tohter, et lapsehoidja pidi teda ära-wiima: ta olla ka haige. Aga lapse hoidja hüüdis: „Ma ootan ju ainult wastuse peale.“

See palve mis laps palus, — oli kindlas usus ülesse tõusnud; see vastus, mis ta ootas, — ei võinud tulemata jääda. Ja waata, natukesel aja pärast jäi tema armas ema rahulisemaks; ta hirmus valu kadus ja ta koku-kistud nägu läks rõõmsaks; ta uinus magama ja ärkas mõne tunni pärast terve ülesse. Laps läks rõõmsalt ema juure ja küsis: „Emakene, kas sa oled nüüd parem?“ Ja kui ema talle vastas: „Ja, armas laps ma olen palju parem,“ siis ütles laps rõõmsalt: „Ma teadsin seda, sest ma olen Õnnistegijat seepärast palunud ja olen Tema käest wastust ka saanud; nüüd tean ma kindlaste, et ta kind- jälle üsna terveks teeb.“

Paari päewa pärast oli ema üsna terve, ja see on üks kindel tunnistus, et Õnnistegija veel täna päew imet- teeb; see on üks tunnistus, et Ta palwid kuuleb, usu

palwet täidab ja oma püha auu ja Jumaliku wäge üles- näitab. Jah, Jesusel on wägi ja wõimus üle haiguse- ja üle surma; Tema halastus ja arm ulatab kaugele!

Armsad lapsed! Kas teie palute ka Jesust? Kas teie

ootate ka wastufe peale, kui teie olete palunud, — nii kui see wäikene tütarlaps? Issand ei wasta igatord küll mitte nii ruttu iga palwe peale; aga üks wastus, mis

ustus on palutud, — saab omal ajal ja oma wiisi peal tulema. Peaks see wäikene sündinud jutuke meid paluma õpetama, meid palwele kihutama, niihästi wanu kui lapši; ja kui meie palume, et meie siis mitte ära ei wäsi, waid ka wastufe peale ootame, mis uskliku palujale mitte tulemata ei jää.

„Ustuge

Dumalat. Kõik mis teie iial palwes palute, uskuge, et teie seda saate, siis saab see teile.“ (Mark. 11, 22—24.)

34. Röömus surija.

allinnas ühe kontori teenija tütar, 14 aastane, oli oma wanematele armas ja sõnakuulelik laps. Teda sai auusaste kasvatatud; temale sai kõik tehtud ja antud, mis iial võimalik. Ta käis koolis ja oli hea õppija. Wanemad armastasid ja pidasid teda kalliks, iseäranis isa. Muidugi mõista, et iga head last saab palju armastatud ja temast suurt lugu peetud. Aga tema elu päewad ei olnud mitte pikkad; ta suri ära 14 aastat wana.

Üle pool aastat, tundis ta oma surma juba ette. Ta oli koolis tihti teistele rääkinud, et ta mitte enam kaua nendega seltsis koolis ei käi. Teised olid teda naernud ja ütelnud: „Sina oled meie seltsis kõige priske ja tugewam, ja siis sina sured ära!“ — „Jah, naerge aga peale, küll teie näete, et see tõeste tõsi on!“ wastas ta tõsiselt. Kodu omad mängi asjad, oli ta kokku korjanud, neid ära müünud ja ütelnud: „Mis nad muidu seia wedelema jääwad! Ma müün nad parem ära, saan mõned kopikad ja annan missioni heaks.“

Kuidas ööldud, nõnda tehtud. Ta oli kõik omad asjad selle wastu walmistanud, et ta pea sureb. Wanemad ei tahtnud seda uskuda, aga ta oli kindel.

Küünla kuus, ühel laupäewal, kaebas ta omal pisut haigust. Pühapäewa homikul palus ta ema käest luba kirikusse minna. Oma keelas, sest et ta haiglane

oli. Ta ütles: „Üks ainufene Pühapäew on nädalas, ja siis ma tahan ikka kiriku minna.“ Oma lubas ja ta läks.

Esmaspäew läks ta weel kooli; pärast lõunat tuli kodu, tundis ennast raskeste haige olevat ja heitis woo-

disje. Siis rääkis ta ja ütles: „Nüüd on see aeg juba käes, et siit ära lähen.“ Pea sai tohter toodud, see tundis, et kopsupõletik oli. Wanemad nutsid ja kaebasid, aga ta trööstis neid ja ütles: „See on parem, et ma nüüd ära lähen. Ma ei tahagi seia enam jääda!“ Oma ristiemat oli ta palunud ja ütelnud: „Ma tean, et see on mu emale väga raske, et ma siit ära lähen. Aga

ole fina nii hea, pese ja mind peale surma puhtaks, pane mind riidesse; sest et ema seda oma kurvastusega ei kannata. Kas lubad seda?"

Kui rist-ema „jah“ oli ütelnud, siis oli ta ennast rõõmustanud, teda tänanud ja ütelnud: „Aga minu walgekleit, mis mulle selga saab, — ei tohi mitte pitside ega paeladega ehitada! Ta peab üsna liht-labane olema. Isa muretseb puusärgi, nii kuidas ta ise tahab.“

Need olivad tema wiimased soovimised ja tahtmised. Wiie päewa pärast lahkus ta siit kurjast maailmast ja läks Selle juure, kes teda oli lunastanud. Tema surma tund oli rõõmus ja õnnis.

„Leinaja šurnu aedas.“

35. Ülekohtune loomade ja lindude piinaja.

äga hirmus tegu ja hale lugu on see, kui keegi loomade ja lindude vastu ülekohtune on! Üks niisugune pois, Johan Siim, oli Läänemaal ühes mõisas kärneli poisiks, kes maastmadalast juba üks üle

arretu ja wäga pahur pois oli, ja wiimaks warguse pärast sealt lahti sai. Ta püüdis wärblasi ja pääsufest kinni, ka waresid ja kõik lindusid, keda ta siis postide ja puude külge kinni naelutas, neid piinates surmas ja kõik rumalad tempud nendega tegi. Ka lindude pesad ei saanud armu. Parmudel ja kärbestel löikas ta tiivad ära, pistis ölekõrred neile tagand poolt sisse ja siis lastis neid naerdes lahti. Üksid ja tõugud löikas ta pooleks ja siis rõomustas, kui nad hästi tema ees keerlesid. Niisamuti ka loomad, olid nad kassid ehk koerad, keda ta kätte sai, — kallas neile keewa-wett kaela, raius kõrwad ja jalad otjast ära, pistis silmad peast wälja, ehk tegi mõnda muud piina ja walu. Kõige jelle üle tundis ta suurt rõõmu ja sõimas neid wandudes.

Ükskord, kui ta jälle oli üht linnukest kätte saanud, tema jalad alt pooleks murdnud, — juhtus sealt kohaline kiriku õpetaja jenna tulema, nägi seda rumalad tegu ja hakkas teda selle hirmsa teu pärast noomima. Ta rääkis, kui kole see tegu Jumala ees olla, kelle pärast ta nuhtlemata ei järe. Aga Johan naeris ja ütles: „Ega see Jumala asi pole! Ma wõin kõik teha!“ Õpetaja wastas: „Oh ei! Sa ei tohi seda mitte teha! Jumal on sinu üle walitseja! Ma usun seda kindlaste, et Jumal seda suurt ülekohut kätte maksmata ei jäta, mis ja Demast loodud loomade wastu teed. Mõttele siis minu sõnade peale, mis ma praegu siin sinule olen rääkinud, — kui ja nende asemel ükskord niisamuti piinatud ja waawatud saad.“

Johan ei mõtnud õpetust ega manitsust vastu, vaid tegi mis ta tahtis ja läks oma elu sees kord korralt hõelamaks. Wiimaks ta oli rufikameeste ja nugade raiujate seltsi hulkas; ta andis ennast ka jooma ja kõige kurja elu sisse, mis ei sünni nimetada. Oma 20 elu aastal lõi ta ühe oma seltsilisele haamriga pähe, nii et ta maha langes ja waewalt weel elama jäi. Sellepärast põgenes ta sealt ära ja müüis ennast soldatiks. Aga waata, juba esimises lahingis, Türgi sõja ajal, purustas üks suuretükki kuul tema mõlemad jalad puruks. Oh kuidas ta siis karjus ja omas hirmsas walus oigas! Siis tuli talle õpetaja ja mitme auusa inimese noomimised meelde, aga see oli kõik hilja.

Ta sai lahingu platsilt haigete majasje kantud, seal lõi põletik sisse ja arstid saagisid ta mõlemad jalad otsast ära.

Selle hirmsa walu all tulid temale kõik ta endised kurjad teud meele ja ta hüüdis: „Oh ma waene! Miks olin ma nii rumal? Kui mitme lindudel ja loomadel olen ma lapse põlwes palju kurja teinud! Jumal on üks õige kohtumõistja, kes mind nüüd mu tegude järele nuhtleb ja raskeste karistab!“

Ta elas peale selle weel mõned aastat, käis käppu-til mööda maad ja otjis leiba. Üks wana soldat, kes lapsest saadik õiglane ja auus inimene oli olnud, — kärrustas teda wahel kahe rata peal ühest kohast teisi ja wõnda aitas teda; sest ta oli Jumalafartlik mees. Kui Johan lapsi nägi ja need ta juure tulid, siis ütles ta ikka: „Oh lapsed! Argem olgem teie nii rumalad kui mina olen olnud!“ Siis jutustas ta neile kõik oma lapse põlist kurja

elu, kuidas ta loomade ja lindudega oli teinud. Ta tänas, et Jumal oli weel ta peale halastanud ja temale meeleparandamise aega annud. Nüüd nuttis ta mitu furd tisedaste, nende asjade pärast, kelle üle oli ta enne naernud! Oh lapsed, wõttem sellest mehest omale õpetust! Teie armastage kõik loomad ja linnud ja tehkem neile head. Jah, õndjad on need, kes armulised on!

36. Tallekeste eest hoolekandmine.

Lambad on meil igal ühel tuntud, head ja kasulikud maja loomad. Ta sööb rohku, heinu, leiba ja armastab väga soola. Igal kewadel on tal 1 ehk 2 talle, kes õige rõõmsad ja lustilised on. Sügisene tall nimetatakse äbarikuks.

Alasta pärast on nad täis kaswanud ja elavad 12—14 aastat, aga umbes 7 aastat saab neist kasu. Hüppamise peale on lammas tuline, jooksmise peale väga wilets. Tema heal on määgimine. Oma tapja ees ei tee ta juud lahti. Meeled ei ole tal mitte terawad; oma rumaluse ja argtuse

ees-kuju all on nad ühed nõbrad elajad. Aga siisgi

on ta ka tark ja tunneb oma heategijat hoopis enam kui mõned teised mäletsejad loomad. Ta tunneb oma karjatse healt ja käib tema järel. (Joan. 10, 3—5.) Walgust nemad armastawad wäga, aga pimedas laudas, kus päewa walgust sisse ei paista, — ei figi nad mitte hästi. Pilli healt nad armastawad; sellepärast on Saksjamaal lamba karjastel pillid ja wiled.

Talwel olgu nende toit head heinad, ernete pealsed, tuimad haawa-, paiu- ja leppapuu lehed. Wahel andku neile soola; siis jääwad terweks ja andwad paremad willa. Kui wõimalik, olgu nende elamise koht päewa walge ja puhas. Kõik mis tema küllest saab, saadab kasu. Lamastest oli ja on weelgi soojal maal juur kasu. (1 Sam. 25, 2; 2 Kun. r. 2. 3, 4.) Lamba karw on walge. (Jes. 1, 18. Paul 147—16.) Labaniist ja Jakob'i asjadest

teame, et on ka kirjud lambad; meie maal ja majal on ka musti lambaid. Lamba kannatusesest võta ja lue, mis prohvet ja apostel nendest ütleb: Jes. 53, 7. Rom. 8, 36.

Siin pilti peal sa näed kuidas lambad ja linnud oma hea tegija ligi hoidvad ja rõõmsa meelega tema peale vaatavad. Ta pakkub neile toidust ja tark koer on ta kõrvas osavõtlik.

37. Hobune.

obusel on liihikesed kõrvad, paks lakk ja pitt saba. Mets hobused palju enam ei ole olemas, muud kui need, mis inimeste läbi sooja maale on wiidud ja lahti lastud. Neid nimetakse mets-hobusteks. Nad elavad suure karja kaupa Ameerika ja Afiamaal; nad ei ole mitte nii suured kui need, mis inimeste käes tarvitada on. Siin

pilti peal sa näed üht niisugust hobust. Nemad jookswad ruttu, kartvad inimest ja on väga ergud. Nad hoidvad endid ühte troppi; täkk on seltsi kuningas. Kui nad oma murdjad waenlast näewad, siis on nad kõik ühel meelel koos; waenlane peab häbiga taganema, kui ta weel elada tahab.

Kõige kallimad, keda inimesed tarvitavad, — on Arabiamaa hobused. Nende järgmised on Egiptuse, Ahw-rika, Hispania, Inglis, Dania, Saksa ja Italiamaa hobused. Pöhla, Ungria, Wene ja Islandi- saare hobused

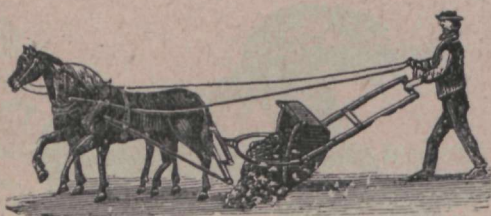
on viimased. Arabiamaa hobune maksab 600, kõige kallim 3000 rubla. Arabia rahvas teevad vahet suurt sugu ja alama hoošte vahel. Neil on hoošte sugu raamatud, mis 2000 aastat tagasi hoošte sugu üles näitavad. Mida suurema hoolega hobust tallitad, seda suuremaks, paremaks, targemaks ja ilusamaks ta läheb. Kõige paremeni kandvad Arabia rahvas ja kasvatad oma hoošte eest muret. Nemad peavad oma hobusest väga suurt

Jugu. Warjs kasvab perelastega ühes üles; leiwa juutäie jäutavad pooleks. Zialgi ei löö Arablane oma hobust. Üksi heaga ja meelitades õpetatse noort looma.

On hobune hästi välja õpetatud, võib ta imeks panemise väärt kunstilka teha, nii kui seda kasvatate ja firkuse hoošteft näeme. — Hobune on üks kallis vara; ta on suureks abiks inimesele. Ei kellegi loomal pole ka nii suurt kannatust kui hobusel. Vahel saab mõne inimese kohta ööldud: „Tall on hobuse kannatus.“ Sellepärast peab töega ütlema: „Ei kellegi muudel loomadel pole enam nii suurt kannatust kui hobusel ja lambal.“ Ei keegi muu loom saa ka siin maapeal nii palju waeva näha kui hobune. Oh kui palju saab ta kannatada, küll külma, küll sooja, küll nälga, küll jänu, küll piitja ja keppi hoopä, ja pealegi veel joodikude meelewalla all

kõrtsi ukse ees tuktuda! Galastamata peksetakse teda, kui ta jõud lõppemas; rängad koormad antakse talle widada, kus ta tihti nõrkema peab; — palju tööd ja vähe süüa, — see on mitmes kohas ta palk. Kui mitu kord, kui teda koorma ette pannakse, — õhtab ta südamest. Jah, tal on ka õigus õhtada; sest ta ei tea, kuhu peab minema; — ta ei tea, mis waevad, hädad ja piitja hoobid teda ees ootavad. Oh küll ta tunneb oma head peremeest, niisama ka seda, kes teda peksab!

Armsad lapsed! Spigem teie maastmadalast kõiki loomased armastama, nii hästi ka hobust! Kui teie oma hobusega hellaste ümber käite, teda armastate, temale head teete, olgu sööma ehk joomaga, — siis armastab tema ka teid. Ei siis pole karjasmaal nõõriisi ega püüdmise paelu tarwis, waid nad jooksewad juba kaugelst hirnudes oma heategijale wastu.

Üks wäikene tütarlaps, nuttis pool päewa kumuli maas seda haledust, kui nägi, et isa hobust peksis. Ta armastas teda wäga ja sõötis mis tal oli. Ei ta annud karjasmaal kellegi ligi; aga kui ta seda wäikest last nägi, jooksis ta kohe tema juure. Laps wõis teda finni wõtta, finni pidada ja ka koju tuua.

38. Elewant.

lewant on väga suur ja tark loom; ta on palju suurem kui hobune; — kui ta lihtsasti toas seisaks, oleks ta laest saadik. Siin, meie maal nad ei ela; mis siin näha on, on kaugelst maalt toodud. Kes teda siin näha tahab, peab selle eest näitemajas raha maksma. Seal maal, kus nad elavad, ei olegi

talvet, seal ei ole iialgi külma. Elewandid elavad metsas, söövad puulehti, rohku ja kõiki vilja. Ka mõned rikkad inimesed tarvitavad neid kui hobuseid. Nad ratsutavad nende selgas; ta on aga nii suur ja tugew, et 10 meest ta selgas istuda võivad; — siis ta võib veel õige heaste ja ruttu jooksta. Tal on väga pikk lott; see on ka tema nina ja sellega ta teeb kõik. Ta võib lotti pikaks ja lühikeseks teha, ta võib teda väljasirutada ja kokku tõmbada, nii kuidas meie kätt tarvitame. Lott on temal käe asemel ja selle ühe käe sees on jõudu küll. Ühe löögiga lööb lõukoera maha, 200 naela tõstab ninaga (lotiga) üles, juured paksud puud murrab katki. Sellejama ninaga võtab ta kõige pisemad rahatükid maast üles, keerab ukse võtme ümber, noppib tasakest lillekesti, tõmbab korki pudelist välja. Kui keegi temale jaia ehk õuna annab, siis võtab ta seda rõõmuga vastu ja pistab suhu. Kui ta juua tahab, siis tõmbab lotti wett täis ja walab kurku. Pikkad tõukamise hambad seiswad nagu kaks sarwe teine teisel poolel juud ja on 200 naela

rasketed. Tema luud, mis ta hammastest võetud, — olid Salomoni ajal kalliskaubas (1 Kun. r. 10, 18—22). Rikkade toad ehitadi elewandi luudega (Amos 3, 15. Saul 45, 9; 1 Kun. r. 22, 39). Tiruse uhted rahwas panid aerude ja laewa-seinade jisse tema luu-ehthed. (Eset. 27, 6).

Mina elan Ida-India, Ahwrika ja soojal Asia maal, ja olen metsa kui ka maja loom.

Mina elan kuni 24—70—200 aastat wanaks, 16 jalga kõrgeks ja 7000 naela raskeks.

Mina kuulutan Jumala auu ja tarkust Tema kätte tööst.

Elewant armastab seltsi. Kui waenlane ligi, siis wanad käiwad eeli, noored ja nõdrad keskpaigas, keskcalised taga. Tema armastab wäga omad pojad. Ta on hal kui hiir. Ta jaba on wäikene; seal küllles on aga nii tugewad karwad, et keegi laps ühte neist katki kiskuda ei saa. Ta naha peal on wäga wähe karwu; ta nahk on wäga paks. Aga ometegi tunneb ta häda; ta tunneb, kui jääsed ja kärbsed teda pistawad, siis murrab ta puu-

offad maha, ajab neid ära, kogub nina fiske tolmu ja puhub kärbestele peale.

Elewandi jaht on raske töö ja ilma suure kawalu-
seta ei saa inimene neid mitte kätte. Keda taltuks on
tehtud ja wälja õpetatud, — neid pannakse koormaid
kandma, sõas käiwad nad waenlaste peale, tõmbawad ka-
nonid, teewad oma tööd targaste ja truiste. Meelitamist,
mängimist, laulmist, ilu-asju armastawad wäga. Luba
temale midagit, siis teeb ta sulle kõige rängemat tööd.

Aga kui sa oma lubamist ei täida, siis hoiu ennast tem
wiha eest. Muidu on ta truu, tänulik ja võib igaühete
armastada.

Indiamaa wüürstil oli elewant. Ta sai wihaseks ja
kiskus ennast kõiest lahti. Tema hoidja, kes teda tallitas,
— läks tema wastu, tahtis teda kinni wõtta ja tagasi
wiia. Wihane elajas lõi teda kõhe surnuks. Hoidja
naene kuulis kára, nägi et elajas oli meest tapnud, —
wõttis kõik omad lapsed, jooksis elewandi wastu, wiskas
wanema poja ta ette ja ütles: „Oled sa isa tapnud, tappa
last ka!“ Elewant jäi imetelledes seisma, waatas poisji
peale, tõstis teda siis lotiga ülesse ja pani teda oma
kukla peale istuma, läks rahuga tagasi lauta ja ei sallinud
muud hoidjat kui seda poisjifest. Wüürst sai seda
kuulda ja pani poisji teda hoidma. —

Ükskord pidi üks sõdat elewandi järele waatama, et

inimesed, kes teda waatasid, — ei tohtinud temale midagi süüa anda. Kui elewant märkas, et soldat seda keelas, — sai ta väga tige daks. Ta wõttis soldati püüsi, murdis katti ja wiskas tükkid kus seda ja teist. —

Üks rikkas mees jaatis oma elewandi suure wigase wäsk-katla ga seppa juure. Kattel jooksis wett; sest sepp pidi teda parandama. Tark elewant sai aru küll, wiis katla seppa juure, ootas jenni kui kattel walmis. Siis kandis kodu. Aga sepp oli oma tööd halbaste teinud;

Rattel jooksis ikka wett. Beremees saatis elewanti jälle seppa juure. Kui oli senna saanud, pani elewant wett katla sisse, tõstis katla üles, pidas seppa üle kinni ja lastis wett seppa pähe jooksta. Siis mõistis sepp, et ta oma tööd oli halwaste teinud. —

Üksford pidi üks elewant tantsuma õpima, ja et ta heaste ei tantsinud, sellepärast taples õpetaja temaga. Dösel kuuldi midagi trampima; tantsum-õpetaja tõusis üles ja keda nägi ta hoomis? Elewanti! Ta harjutas ennast tantsumises; ta katsus õpida, mis tale õpetatud oli, et ta teisel päewal jälle tapelda ei saaks. —

Üks herra pakkus üksford elewandile saia ja kui ta wõtma hakkas, — pistis herra saia tasku. See ei olnud aga mitte elewandi meelepärast. Tema narrimist ei jalli. Ta waatas kus sai pandi; ta pidas jeda härrat silmas. Kui pärast seesama herra elewandi ligidale tuli, hakkas ta lotiga herra kuuest kinni, kiskus juure tükki kuube kõige saia ja taskuga wälja ja pistis juhu. Kõik inimesed, kes jeda nägid, — naersid ja ütlesid: „See on nüüd Teie narrimise palk!“ —

Ühes linnas sai elewant wäga wihaseks; ta kiskus ennaft lahti ja jooksis üle turu. Kõik inimesed kartsid teda ja jooksiwad eest kõrwale. Üks kärneri naene jooksis ka, aga unustas oma lapse elewandi ette, kes poe kõrwas istus. Ta ei teinud lapsele midagi kurja, waid tõstis teda oma lotiga poe katusele ja ise läks edasi. Selle lapse ema oli selle elewandile tihti kapsa-lehti süüa annud; sellepärast oli ta tänulik ja ei teinud oma heategija lapsele midagi kurja. —

Üks elewant kiigutas üks ford nii iluaste oma lotiga ühte last, ja oli rõõmus, et ta kiigutada wõis. — Teise elewandi omanikul oli üks tütar nimelt, Anna, kelle ema ära suri. Sja wõttis nüüd oma lapsele hoidja, kes

ta eest pidi hoolt kandma. Et aga hoidjal veel palju muud tööd ja toimetamist majas oli, ei teadnud ta tihti, kelle hoolets nii kauaks väikest Annad jätta. Siis kandis hoidja väikese Anna kõige kiiguga elewandi juure, kes waga ja tark loom oli. See oli elewandile waga meeltmööda. Teie ehk arwate, et väikene Anna elewanti kartis ja karjuma hakkas? Oh ei! Anna oli omast esimesest päewast saadik elewandi näinud ja jäi tema sõbraks. Muga mööda jäi ka elewant lapsesega ikka enam tutawaks ja kiigutas Annad nii hoolega, nii õrnalt ja hellaste. Kui Anna kiigus nutma hakkas, siis kiigutas elewant rutemine. Nüüd oli hoidjal suur abi. Ta kandis nüüd iga päew väikse Anna elewanti juure hoida. Ta oli wiimaks lapsesega nii ära harjunud, et ta üsna kurb oli ja wahel süüagi ei tahtnud, kui laps ta juures ei olnud. Kas need mõlemad, Anna ja elewant, ka pärast veel head sõbrad on olnud, — pole ma mitte kuulnud, aga ma usun küll.

Chajumala tempel Muttra.

39. Sankt Bernhardi koerad.

verte tarkusest ja truudusest olete juba mõndagi kuulnud, kuid täna peate ühest iseäranis kuulsaatest koerte feltstist kuulma. Neid koeri nimetatakse Sankt Bernhardi koerad.

Sankt Bernhard, üle ühe kõrge Alpi mäe, läheb üks maantee, mis ilusad Itaalia maad Schweitsi maaga ühendab. Teed on siin kitsad ja väga kardetavad ning rasked reisiada, iseäranis talve ajal, siis juhtuvad tihti suured õnnetused, ja mõnigi reisiija saab seal Lawinidest, need on suured, tihti maja suurused lume pallid, mis mäest alla weerewad, — kinni maetud. Ka lume-tuisud on sagedaste suured, mis inimesi oma alla matawad.

Et wäsinud rändajatele üht warjupaika pakkuda, on peaaegu tuhande aasta eest üks waga munk Bernhard von Menthon, seia ühe kloostri asutanud, kus iga reisiija, ka ilma et ta selle eest raha peab maksma, — wastu saab wõetud ja tema eest hoolt kantud.

Nüüd elawad seal kloostriis kümme kunni 18 waga munk, kellede ainus amet on wõeraid wastu wõtta, neid raawitseda ja neile kõikipidi abi anda. Kui ilm pahaks läheb ja udu, tormid ja lumetuiske teed kardetawaks teewad, — wõtawad mungad pikad kapid kätte, ja lähewad wälja ekseinuid üles otsima, ehk lume alla maetud peastma. Seal juures aitawad neid Sankt Bernhardi koerad. Seda feltsi koerad on tugewad, kollaka

farmaga ja wafika suurused. — Kui wäljas mägedes torm ja tuiß mäsawad, siis riputawad wagad mungad koerte kaela ümber kormikesed leiwa ja kosutawa joogiga, ja truud loomad jooksewad sellega ruttu igale poole, et oma peenikese haifuga abi-tarwitajaid üles-otfida. Leia-

wad nad ühe õnnetuma, siis kaisuwad nad teda oma käppadega lume seest wälja kaewata, ei lähe see neil hästi korda, siis ruttawad nad kloostri tagasi, tõmbawad kella, ja andwad oma peremeestele haukumise, kraapimise ja hulgumise läbi omaft leiduseft teada. Mungad ruttawad siis labidatega koerte juhatusel õnnetuse paika ja

nende töö ja waew saab inimese elu peastmisega taastatud.

Üks tugewamatest ja parematest 'Sankt Bernhardi koertest oli Parri. Ta teenis 12 aastad truuste ja wäsimata, ja on ligi 70 inimese elu peastnud. Nii pea kui taewas end mustade pilwedega kattis, udu pimedus eht lumetuisst ligidal näitas olewat, — siis ei olnud Parril enam rahu, ta wedis ja tõmbas munkasid nii kaua riietest, kuni nad teda rändamisele walmistasiid.

Kord oli jälle kange torm ja juba lõune ajal nii pime, et flooftris pidi tuli põlema süüdatud saama.

Mungad ei tahtnud täna truid looma mitte wälja saata; aga Parri ei lastnud ennast millegist tagasi hoida, waid jooksis kange lume tuisu sees maantee poole, mis Italiasse wiis. Ikka hirmjamatks läheb ilm, ikka waljumini hulub torm, lumi langeb õhus keerutades paksumt alla ja kaugele on weerewate Lawinide tumedad müristamist kuulda.

„Meie armas Parri on kadunud,“ ütlewad mungad kurwastusega. Ja nad olid ka tõeste kurwad, sest see koer oli seda wäert. — „Kuulge seal tõmbatakse kella!“ hüüab üks munk. — „Kes küll kõlistab? Kes see on?“ küsiwad kõik ja jooksewad üks ühe teise wõidu — wärawa poole. Wäraw sai lahti tehtud, ja waata imet, seal ongi Parri! Ta selja peal puhkab üks wäike poisike rohkest lumega kaetud, aga soojalt ja rahulikult maga-

Des on tema oma käekesed trui looma kaela ümber sead-
nud ja hoiab nagu oma armsa ema kaelaft kinni. Wae-
walt on tema seda ärapeastetud last munkade hoole alla

annud, kui ta jälle uueste kindla märguandmise läbi
tõendas, et temal veel abi tarwis on, veel üht teist peast-
mise tööd ette võtta. Kohe paniwad mungad endid walmis,
kiirelt ruttasiwad teele. Koer sammus eeli ja mungad järele.
Pea oliwad peastmise kohal. Ja mis nad leidfid? —

Nad leidfid poisikese ema. Ta oli lume alla maetud. Weel on elu loota. Nuttuste kaewasiwad mungad teda wälja, panid Parri (koera) selga ja wiisiwad kloostre, kus ka tema uue elule ärkas. Nüüd oli rөөm lõpmata suur. Ema ja poeg nutsiwad rөөmu pisaraid, kiitsid ja tänasid Jumalat, et nad imelikult weel peastetud said. Ka Parri oli nendega rөөmus, pakkus neile oma kappi ja tõstis healt wõidu rөөmu tuhinas.

Kui Parri wanaks ja nõdraks jäi, saatsiwad wagad mungad teda Berni linna, kus tema eest truuste kuni surmani hoolt kanti. Peale surma sai teda auusaste maha maetud; nahk topiti wälja ja saab teda praegu meie reisi-
jatele sealses muuseumis näidatud.

40. Kass.

(felina).

asji seltsijid on kaks. Metsa kass on hall, elab soojal Europa-, Asia- ja Ameerikamaal. Loomu poolest on nad tiigri ja ilweje wennad. Saba all on muhk; muhu sees haisew wesi. Ta on väga kiskuja, suur murdja, sööb jänesed, ka-

lad, muttid, rottid, kanad, tuid ja kõiki lindusi. Nad on väga ergud, tulised ja kanged hüppama. Nad on ka väga ilusad ja rammusad. Karwad andwad tule-jäde-
meid wälja. Kasswa pruugitakse rohuks ja õlks. — Kodune kass on mitme karwane; ta õpib ka nalja ja

Tuntsi tegema. Iseäranis pojad on väga nalja meistrid. Silmad hiilgavad pimedas, karmad andwad tule-sädemeid välja. Kui neid silitakse, siis nurawad rõõmu pärast. Metsas jahtpeal käija on neil iseäranis hea meel. Ise-

äranis ema kass, kui temal pojad, — on ojaw murdma ja saaki püüdma. Kodune kass elab küll majas, aga ta ei ole mitte inimestele truu nagu koer. Siisgi on ta majas kasulik; — muidu sööksid hiired silmad peast, kui kassi ei oleks.

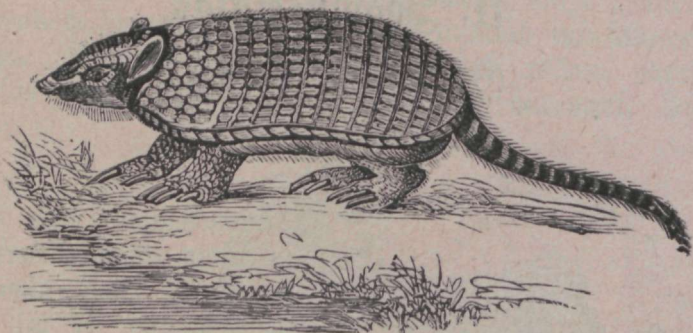
41. Soomuselajas.

(Gürtelthier, dasypus.)

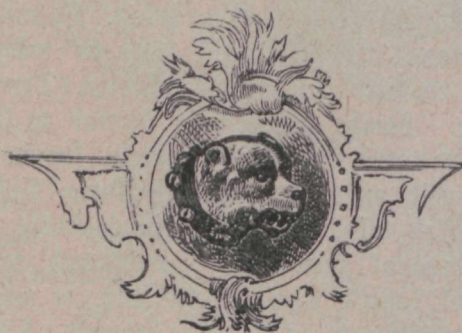

Soomuselajas elab enamiste Lõuna-Ameerika maal. Oma nime on ta sellest saanud, et tal üks iseäralik soomusline kasukas selja peal on. Need soomused on kordameesi reas. Soomuselajas on kasji juurune; tal on üks inetu keha ja ta pea tuletab meile sea-pead meele. Ta warwaste külles on väga suured küünet; neid ta tarwitab kraapimise ja murdmise juures ja need on tema sõja-riistad. Päewa ajal hoiab

ta ennaft koopas warjul, õhtul tuleb ta wälja ja otsib, pikameesi ja raskeste jookstes, — sipelga (Termitenhausen) pesad ülesse. Nende pesade alla kaewab ta liihikese ajaga tee, mis nimetatud wäikeste elajatele surma-oruks jääb. Ta püüab neid oma libeda külgehakkawa (klebrige) keelega kinni ja neelab alla. Nende palju koobaste pärast, mis ta oma kodumaal kaewab, — wihtawad teda inimesed. Ratsameestel juhtub tihti see õnnetus, et nad nende koobaste sisse kukkuvad ja surma saawad. Oma tagaajajate eest mõistab ta väga hästi ennaft ära peita. Kui ta märkab, et tema püüdjad ligi on, — siis kaewab ta

filmapiilk ja on kolme minutiga täieste maa sisse ärakadunud. Ta on väga terane oma waenlasi tähele panema. Ilma koera abita palju neid kätte ei saa. — Endistel aegadel on Soomuselajad ninasarwiku suuruseid maapeal elanud.

42. Kärnkonn

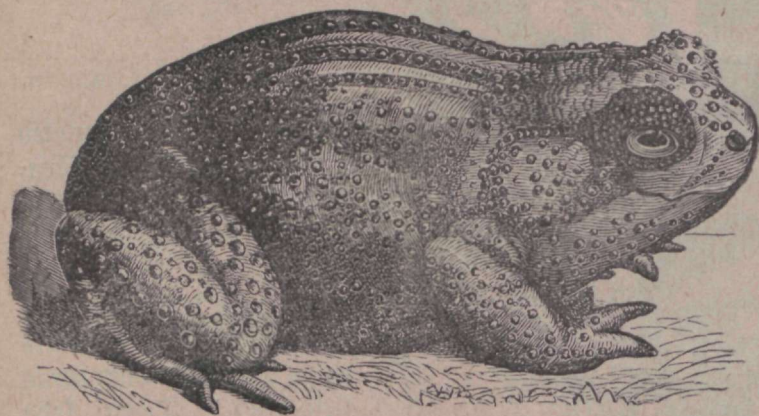
(bufo Cinereus.)

uuress maailmas on mitmed
seltfi konnasid; ka kärn-
konnad; on mitmed seltfi.
Kärnkonna väljaspidine
kuju ei pole mitte väga
ilus; tema kehale on väga
inetu karw, ta ise on üks
väga pitkeline loom omas
liikumises. Tema keha
on paks ja käsnakestega
kaetud; kõrwade taga on
tal; kaks suurt käsna; ta on punaka-
pruuni eht sinika-pruuni selja ja
walgja kõhu alusega. Ta jalad
on lühikesed. Ta elab enamiste
soodes ning waagub roheline konna
moodi. Nad elawad ka niiskes
keldretes ja prügi-hunnikute sees;
ka müüri haukudes ja seina pragu-

des. Talwel magab ta maa all haukude sees ning astub kewadel aegsaste platfi.

Kes aga tõeste looma armastab, kellel halastaja ja armuline süda on, — see wõib ka inetu loomade juures Jumala suurt tarkust ja looduse wäge tähele panna, seal juures Jumalat kiita ja tänada. Meie kord ja kohus on iga Jumala loodud looma armastada ja temaga armulikult ümber käija. Ükski loom ega hingeline ei pole ilma Jumala teadmata siin; kõik on Tema loodud!

Et kärnkonnal mitte wõimalik ei ole oma waenlaste wastu wäe-kaupa panna ehk tulise kiirusega põgeneda, — siis on temale Jumal üht tumedat leha loonud, kelle läbi ta oma waenlaste filmade eest warjul saab peetud, ja tema kärnades olew haisew kihwtine wesi on üks hea sõja-riist, kellega ta oma mõrtsukaid eemale hoiab. Tal on Jumalast antud oma seaduse järele tarkus, mõistus ja sõdimise riistad.

Õhtu widewitul tuleb ta omast warjupaigast wälja

šööki otsima, ja putukate, usside ja tigude peale jahti pidama; ta on nende waenlane ja suur ära-äwitaja. Ette waadates ja kuulates astub ta targu edasi; mis temast mööda reisivad, — on tema päralt. Teda näitse üht toitu armastama, mis weel liigub ja elab; kus elu ei pole, — ei ole ta toidus! Tahab ta šööki enesele wõtta, siis jääb ta liikumata ühe koha peale seisma, wahib üksi filmi saagi poole oma pead hoides; kui loom ennast liigutab, siis pistab ta ühe löögiga kui wälk, oma keelt ohwri peale wälja sirudades ja tõmbab oma suhu. Tema keele liigutamine on nii usin, et wäga peab tähele pandud jaama, kui seda näha wõib. Tema keele otša alumise naha peal on üks kinni hakkaw-õli, kus saab peetud saab. Iga loom, mis ta püütab, — saab temast elawalt alla neelatud ja kõhus wõib mõnda liikumas näha. Sellepärast on tema üks kahjulik loom, kes ennast putukatest, ussidest ja tigudest toidab ja neid tuhandete wiisi ära-äwitab. Tema ei tee kellegile kahju. Siis ära põlga ja teda, waid kaitse ta elu!

43. Maud.

(serpentes).

Üks jagu loomi, kes ilma jaluta kõhu peal roomawad, — on maud ja ussid. Pitta keha külles pole jalgu, aga ometi jooksewad noole kombel edasi ja roniwad wäga ruttu. Nende pea on wäikene, suu aga wõib

nii suureks wenida, et nad enesest palju jämedamaid elajaid ära-neelda wõivad. Wälimist kõrwa neil ei ole, laugudeta filmad on pea kõrwas, nii et nad otse edasi waadata ei wõigi, waid oma kahe-harulise keelega katsuma peawad, kuis tee on, mida nad käitwad.

Nemad on külmad ja ometi tulist wiha täis; nad on laisad ja ometi ka kärmed; — nahk paistab ilusa

näuga, aga seeftpidi on ta täis surma haisu ja mädane- mist. Salajast paigast kargawad wälja, nõelawad, ja neelawad mis kätte saawad. Ei lõukoer ega karu pole nii kardetaw kui madu; nad on mau wiha wastu lam- bad. Madu ei näri, waid neelab terwelt alla. Kõik toit, liha ja kondid, mis ta kõhu sees, — mädaneb ufi- naste ära. Sellepärast nemad ka haijewad; neil on raipe hais. Mitmel on juus, filmade all muhk, muhu sees kihwt. Kui hammustawad, siis kihwt läheb kohe nagu mõte kõwera ja õone hamba ehk ajila jisse, mis suu-lae külles on, jaalt jookseb haawa jisse. Nende kihwt on hirmus, kelle wastu palju abi ei ole. Wäitse usside

fiht, mis meie maal on, — ei ole kaugelt nii kange.

Mõni selts muneb, mõni toob elavad pojad ilmale; — nemad figinewad ja kaswawad ruttu. Mõnel on nahk soomustega, mõnel rõngastega, mõnel pisut karwadega kaetud. Mõned seltsid muudawad iga aasta oma nahka; noorel nahal on teine karw kui wanal. Kuninga madu on tiigri karwa ilusa nahaga, 12 jalga pikk, rip-

pub enamiste jaba pidi puu otšas ning hüppab sealt metselajate, ka tiigri peale, keerutab oma keha ta ümber, pigistab ta luud puruks ja neelab ta siis terwelt ära. Kõik loomad kardawad teda. Ka inimesel on hirm usfi ja madu näha; ta on jälk ja kole. Etš see wiha waen ole Gedeni rohu aedas hakanud ja ei lõppe enne maailma otša? Ta on patu langemise tundemärk.

Ometi 'ei ole 'kõik maud mitte kahju tegijad ega kiwti maud. Paganad annawad ühe seltsi madudele ju-

maliku auu ja peavad temast suurt lugu; see elab Ahw-
rika ja Aasiamaal, on üle 40 jala pikk. Temal ei ole
kihvti. Aga ometegi tapavad hirved, härjad, hobused,
lõukoerad, tiigred, inimesed; nemad ei näri mitte oma
saaki kätti, nagu üleval juba ööldud, — waid murra-
wad luudkondid, katabad saaki oma rõngaga ja neelawad
terwelt alla. Neid hüüatakse „kuningamadudeks“ ehk „eba-
jumala madu.“ — Kõige hirmsam ja wihasem madu on
„latšuja madu,“ elab Lõuna-Ameerikas, latšub sabaga.
Kurjad filmad hiilgawad kui tulised sööd. Kui inimest
ehk looma hammustab, siis on ta filmapilk surnud.

Üks niisugune wihane madu hakkas Melite saare
peal apostli Pauluse käest kinni, kui ta hagu kottu riisus
ja tulesse pani. Kõik saare rahwas ootasid, et ta pidi

äkitselt surnud maha langema. (Ap. teg. 28, 3—6.)
Aga nad ei teadnud weel Jesuse tõutust, et ussi wiha ja
kihwt ei pea enam mitte Jumala sulasid surmama. (Mark.
16, 17—18.)

Hirmsast haisust ja saba=latsumisest tunnukse teda
kaugelt ära. Oma toob üle 70 poega; mõned ka wähem.
Inimesed ei saaks iialgi nii suurte ja palju madude üle
wõimust, kui nemad mitte ise teine teist ei sööks. Ka
mõned suured soo=linnud ja metssead hukkawad ja söowad

neid ära. Talwel, kui nad haukude sees magavad, — siis tapavad ka inimesed neid. Latsuja mau õht on nagu ndia-wägi. Kui lindusi eht muid wäikesid loomi eemalt näeb, — siis puhub oma õhu nende peale; õht tõmbab neid mau juure ja paneb neid kui halwatuid seisma. Eks wana kurat, keda mauks hüütakse, (Jlm. 12, 9.) ole kõik inimeste sugu oma kihwtiga ära kihwtinud ja oma kurku neelanud? (1 Mos. 3.) Uga tänu Jumalale, kes oma Poja Jesuse läbi on mau pea rõhunud ja meid tema käest peastnud! Oh laps, täna ka sina Jumalat Jesuse Kristuse nimel ja auusta Tema püha nime, kes ka sind waestl on peastnud ja sinule elu uksed lahti teinud! Jäe Tema juure ajalikult ja igaweste.

44. Põua-põrnikas

(melolõnthä vulgäris).

Põua-põrnikas wõi lehe-sitikas on pruuni kehaga, mis wäikeste karmadega kaetud on. Ta on ainult lehe kuu lõpust Jaani kuu lõpuni meie juures. Ta on kahjulik loom ja sööb puu lehtha, taimesid ja rohu juuri. Päew otsa magab ta puuokjade küljes, widewiku ajal, kui päew loojas, — hakkab ta lendama ja toitu otsima. Mlusa ilmadega põrisewad üle poole ööd puude sees ja

ööwad mõned puud lehtedest ja õitest üsna paljaks. Sagedaste on neid tuhandate kaupa ühe puu peal. Põua-põrnika tõuk elab kolm aastat mulla sees, neljandamal aastal tuleb ta alles kui põrnikas välja. Kui aeg ilus, siis tuleb neid lõpmata palju. Sellest see siis ka tuleb, et ikka kolme ja nelja aasta järele neid hästi palju on. Nad sigivad nii, kuidas Jumal ise tahab ja aega seks valmistab.

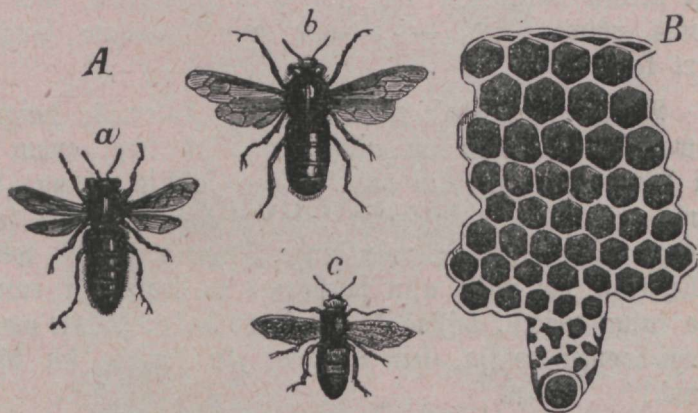
45. Mesilane

(apis mellifica).

Mesilane on väikene loomakene mustjaspruuni kehaga ja üleni kollaka karwadega kaetud. Ka silmad on karvased. Ta elab seltsis; igas seltsis ehk peres on üks ema ehk linnu-kuningas. 1000 kuni 1500 isa mesilast ehk lestke ning 20—30,000 töötegitat. Ema-mesilane on kõige juurem ja sirgem ja kollaka karwaga, selle järgmine on lest-mesilane, ja kõige väiksem on töötegitaja. Wana sõna ütleb: „Ole wirt kui mesilane!“ Nii pea, kui kewadesed soojad päikese kiired paistawad, tuule õhk pehme, puud ja roosid

oma õie-nupusid lahti löövad, — tulevad mesilased ühe teise võidu talve-hoonest välja, puhastavad oma tiivad, lendavad lille-aedadesse, põldude peale ja metsa, otsivad omale tarvitavaid taimesid, imavad õitest magusad mett ja tõmbavad enestele õie tolmuist ja jahwtist koormad korjanduse kotti, lendavad rikkaste ehitatud waraga mittu kümmuend korda päewas koju, panewad koorma maha ja

A Mesilaste=ema, b lest, c töötegija, B kärjed.

Lendavad usinaste jälle tagasi; teised, kes kodu tööta-
wad, — võtavad toodud wara vastu ja panewad oma
koha peale. Nõnda teewad nad sui läbi tööd; laiska
mesilast nad oma juures ei sall.

Üks mees ütleb ühes oma kirjas: „Ma olen iga
päew oma rohu aedas tööl ja olen mesilastest palju
õpinud. Nad tulevad ühe teise võidu suure koormatega,
mitmed kukuvad mesipuu ette maha, puhkavad pisut ja
ronivad puu sisse. Sellepärast olen ma mittu kord rõõmu

ja tänu pisaraid nutnud, Jumalat kiitnud ja tänanud ja nende töö osavust ja usinust imets pannud.

Nõnda kogu ka sina, armas laps, oma nooruse päivil enesele waimu wara, mis koi ei söö, rooste ei rikkuga warga käsi ei warasta. Oh korja wiibimata omale suurt tagawara südame ja mõistuse lambrisise. Seda ja leiad Piibli raamatust hoolega palwes lugedes ja Issanda käest tarkust paludes. Kõik sinu hool ja usinus, mis sa noores põlwes teed, — toowad sinu suremata hingele suurt kasu.

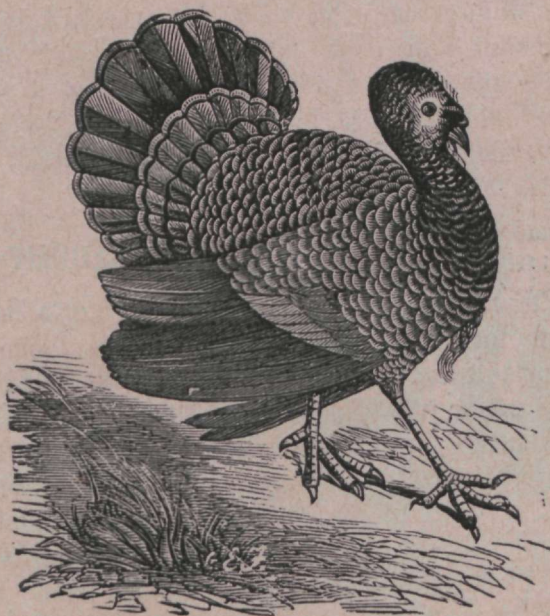
Wanaduse päewad on kiirelt ligi tulemas; haiguse ja wanaduse päewad on niisugused, kus keegi enam ei wõi head teha. Oh kui õnnelik saad ja siis olema, kui surma tund käes ja sa wõid hea ja kauni südame seesst kogutud wara wõtta ja oma hinge Jumala sõnast toita! Sellepärast ole nüüd usin ja hoolas ja walmista ennast selle tunni wastu, millas ka sinule ööldakse: „Tule omast wangi-hoonest wälja, sest igawene elu kewade on kätte tulnud!“

46. Kalkun.

(meleägris gallopävo).

Kalkun on kodu lind. Ta on palja pea ja kaelaga; otša peal ja lõua all on tal suured lotid ripumas. Ta on mustjat rohelist ja halli-kirjut karwa. Teda toodi kuuesteiskümnemal aasta sajal Ameerikast meie maale. Ta on kodu kanade seltsi; ta on suur ja kasulikum kui kana. Mlati seisab isa küssus, pea rinnus, saba laial,

näitab nagu oleks ta vihane ja patseerib turtfudes ümber. Punast karva ja willet ta ei falli. Kaswatada on nad raskemad kui kanad ja tarwitawad head hoidmist. Wihma

eeft hoitakse neid kõrwale. Tema hääl on kulutamine, jellepärast hüütakse neid ka kuludeks. Nende liha on kallis ja magus; faksjad armastawad neid väga. Ka nemad on Sumala loodud linnud ja tunnistawad Tema auu ja tarkust üles.

47. Doone-kurg.

(eieõnia älba.)

ee kure jelts on meie maal küll tuntud. Ta on noore hane juurune, walfjas, musta tiiwadega. Ta nokk on 8 tolli pikk, jalad pikkad ja punased. Doonekurg armastab wainu-

del ja soodes elada, kõnnib uhke sammudega, lendab nagu ujuks ta. Maaft tõuseb ta ülesse ratta wiisi, pilwete kõrgusele, ja näikse nüüd seal õhu sees ujuwat, et aga wäga harwa oma tiibu liigutab. Ta ehitab oma pesa kõrge punde peale, tuleb aga ka elumajade lähedale ja pesitab katukste harjade peal, kuhu talle wana ratas pesa tarwis anti. Ta tuleb iga aasta jälle senna tagasi, kus ta kord on elanud ja oma poegi kaswatanud. Ta on wäga inimeste sõber, ja nende sõber, kes ka teda armastawad. Kui ta walfjelt istub ehk magab, tõmbab ta ühe jala kõhu alla ülesse.

Toone-kured on ka rändajad linnud; nad lendavad sügise soojema maadesse, Lõuna-Aasia- ja Ahwrika-maale ja tulevad Märtsi ja Aprili kuus jälle keskmise ja põhja-poolse Euroopasse tagasi. Siin nad munewad ja auduwad, kaswatamad ja õpetamad omad pojad ja sügise reisivad jälle tagasi. Nemad rändamad suurtes parvedes kõrges õhu sees, kus juures neil kõige tugewamad eeswedajad on wäga otsitud. Enne kui nad reisivad, koguwad nad endid põldude ehk heina maade peale kokku, seisawad siin ringis ja walitsewad enestele eeswedajat. Nad katsumad siin üht teist läbi, peawad nõuu ja plaani; nad tundwad pea, kes pikka tee reisi oma keha kõhnuse pärast ei jõua ette wõtta, — saawad kohe teistest jurnuks löödud.

Ta teeb oma pesa kuiwa puu okstest, mis ta üks teise sisse punub. See on nii ilusaste ja kenaste tehtud. Ta weab kõiki pehmid asju, riidelappisid, lõnga, rohulemmid, sulgi oma pesasse ja ema muneb kolm ehk neli walget muna. Omad pojad ta jõödab usside ja tõukudega. Sellepärast on ta üks wäga kasulik lind, et ta kõiksugu kahjulikusid ussa ja puttukaid ära jõöb, mis põllumehetele kahju teewad. Ta armastab ka wäga hea meelega kala ja konnasisid, jellepärast asub ta ikka enamiste jõgedes, järwedes ehk soo kohtadesse.

Kui teda saab noorelt kodu üleskaswatatud, siis on ta teiste kodu lindude jeltsis wäga rahulik loom. Kes kodu ligi on üleskaswanud ja inimeste armastusega õpinud, — lähewad sügise küll ära, aga kewadel, kui tagasi tulewad, — on wana sõbrus ikka alles. Sellest kirjutab üks mõisa omanik Dr. Brehm: „Ühel ilusal homikul tuli üks toonekurg, kes meil kaswanud oli, — oma teekonna pealt, Ahwrikast tagasi, jammus siin uhkeste rohu-ajast

läbi, ja ei lastnud ennaft sugugi lastest efsida, kes rõõmu-
kijaga temale vastu läkfid, kui oma wana sõbra äratund-
fid, waid tõsijel meelel, rahuliste, nõnda kui ennegi, otse-
kohe tuppa suure jaali tuli ja palus siin alandliku kummar-
damisega oma homiku jõõki, nii kuidas ta seda ka enne
ikka oli teinud.“

■ Healt ei pole toonekurel mitte, oma nokkaga wõib ta
aga paljalt lastuda. Wanad õpetawad omad poja aeg-
saste lendama, karistawad neid ka wahel oma nokaga,
kui nad sõnakuulmata on ja head õpetust ei taha wõtta.
Häda selle pojale, kes oma pesa sitaseks on teinud, kui
wanemad kottu ära olid; sest toonekurg armastab väga
puhtust. Wanade armastus on aga siiski oma poegade
wastu väga suur. Et nad sagedaste oma pesad maja
katustele teewad, — siis on nad tulekahjude ajal ise-
ennast ärapõletada lastnud, kui oma poegi tule käest ära
peasta ei jõudnud. Kui nad oma nokaga tassa kalku löö-
wad, siis wõib sest armastust ja sõbrust tunda; kui on
wali-klappertamine, siis on nad wihased. Oh kui palju
oleks neist rääkida olemat, aga olgu sest küll! Kõik nende
teud ja elu awaldawad meile suurt Jumala tarkust ja
kuulutawad Tema püha auu.

48. Lindude palwe.

Armas maa ja linna rahwas!
Mandliku palwega Tuleme sell karmil
ajal Halastuſt teilt otsima.

Nälg ja külm meist ſuigutanud
Tuhanded ju ſurmale. Langedad weel
tuhandadgi Saawad ohwriks näljale.

Ka ſee ſaatus meidki ootab:
Lumi katab metsa,
maad — Kuſt
mei, muidu toiduf
ſaame Paſju
walge waibaga.

Külma pärast wariſedes, Nälja
pärast rammuta, Otsime mei' wäljalt teri Kuid — ſee
kõik on aſjata!

Selgeſti meil paistab ſilma Kõigel hukatuſe tund,
Kus mei' ſaame lumesängis Puhkama eht
ſurma und.

Oh, kui hirmus on ſee mõte Ja kui
raſke ſurma tee, Ja mei' tahakſime lauldes
Waſtu wõtta fewade!

Tahaksime kaunil ajal Elust rõõmu maitseda, Sest
et elu on nii armas, Ja kui magus maitses ta!

Halastage meie peale Ja see peale mötelge, Kuis
nii raske teilgi oleks Wastu-minna surmale!

Üle-jäänud raajutesed Wälja meile puistage, Kust
mei' soojal tänu tundel Siis nad ära nofime.

Kui teil tühjad küünid, kuurid Kende ukjed awage,
Kus mei' fange külma wastu Warju leida wõikfime.

Kewadel mei' kõike jeda Teile kätte tajume, Kui
mei' usja häwitame Teie puudelt asume.

Tõugu peale teie põllul Ei mei' armu heida ka,
Et ta teie wilja-wälja Ei saaks ära rikkuda.

Lindude söötja tütarlaps.

Lulge kõik linnud minni juure!

Õhina ahnan teile süüa ja õjunta.

Lindude armastaja tütarlaps.

Viimse päewa pasun.

„Ja siis peab inimese Poja täht taewas nähtama, ja siis peab hulguma kõik rahwa sugu maa peal, ja peawad nägema inimese Poja tulewat taewa pilwete peal suure wäe ja auuga. Ja Tema läkitab omad inglid suure pasuna healega, ja nemad peawad kokku koguma Tema ära walitsetud neljast tuulest, teisest taewa otsast teise.“ (Matt. 24, 30 31.)

„Aga meie, kes meie päewa lapsed oleme, olgem kasiinad, ehitud usu ja armastuse raud-riidega, ja raudkübaraga, see on, õnnistuse lootusega.“ — „Aga nüüd jääb usk, lootus, armastus, need kolm; aga suurem neist on armastus.“ (1 Tesf. 5, 8.—1) (Kor. 13, 13.)

Lootus.

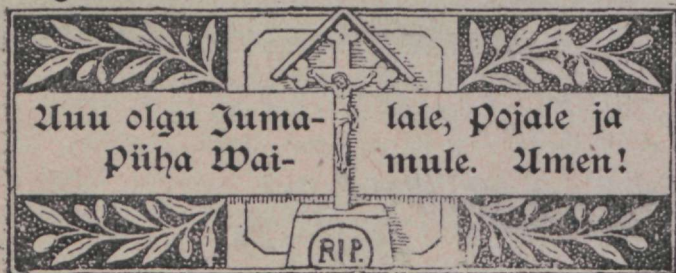
49. Lõpu laul.

Wiisil; Tulge ristitimesed.

Lapsed tänage kõik rõõmsast',
Laulge kiitust Jeesusel': Ta teid
peastab patust, surmast Otsa teeb
kõik kurjusel'; Rahu annab hingele,
Rõõmu teie waimule; Tuhatab

teid elu teele, Wiimaks wiib teid rahu maale.

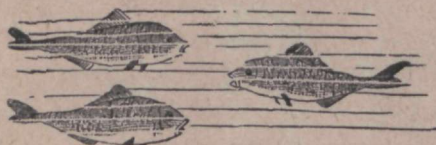
Oh mis õnn on nende lastel Kes siin nõudwad
Jesukest! Aga häda nende waestel Kes on tuimad süda-
mest! Nende ots on hukatus, Igawene kurwastus; Sest
et patt on neil' siin armas, Pole neil ka peastjat surmas.

Register ehk juhataja.

	Lehek.
7 Ära effinud lapsed ja karu	21
19 Auusta oma ema	42
" Gest-sõna	5
25 Ei, weel on lühemaid kui mina	50
29 Gla tõe sees	53
38 Elewant	77
21 Head tunnistused	45
37 Hobune	74
2 Jesuse Kristuse sündimine	9
15 Jesus armastab sind	36
20 Jumalakartlik pois	43
32 Ingel ja laos	60
10 Keeruline üles anne	27
12 Kaks teadwad seda	29
23 Kasulik wahetus	47
40 Kaks	87
46 Kalkun	101
24 Kus Jumalat mitte ei ole	49
42 Kärnkonn	91
6 Lapse laul emale	19
9 Laewa pois	25
17 Lapse ja ema kõnelemine	40
26 Lapse suu	50
1 Laulgem lapsed	8
48 Lindude palwe	105
49 Lõppe laul	110
18 Minu isa teab seda	42
27 Ma kirjendajin	51
28 Ma pean — ma tahan — ma to' in	51
43 Maub	93
45 Mesilane	98
4 Dannelit perekond	11
11 Dige tegu	28
33 Dota wastuse peale	62
44 Põua-põrnikas	97
3 Rõõmsad Sõulu sõnumid	10

	Lekel.
34 Rõõmus sureja	65
14 Sõõma palve	35
16 Sõnakuulelik poiss	37
39 Sankt Bernharti koerad	83
41 Soomus elajas	89
8 Torm mere peal	23
36 Tallefeste eest hoolekandmine	72
47 Toonekurg	102
22 Üks julge sõna	46
35 Ülekohtune loomade ja lindude piinaja	69
5 Waga ema oma lastega palve tundis	15
13 Wenna ja õe armastusest	30
31 Wenna Abeli tapja Rain põgeneb	57
30 Wale jääb	56

Hind 30 kop.